

21

D 1772

Dec. 1901

IV. K. 37. 0.

SEMPER PARVUM

IN OMNIBUS

DEI GRATIA

DISSERTATIO

DE

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

fragm. 2. 28 Aug 1857 R.

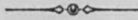
GREGORII BAR-HEBRAEI

SCHOLIA

IN PSALMUM VIII, XL, XLI, L,

E

CODICE BEROLINENSI PRIMUM EDITA,
CUM CODICIBUS BODLEIANO FLORENTINO VATICANIS COLLATA
TRANSLATA ET ANNOTATIONIBUS INSTRUCTA.

DISSERTATIO

QUAM

AMPLISSIMI ORDINIS PHILOSOPHORUM

AUCTORITATE

PRO

SUMMIS IN PHILOSOPHIA HONORIBUS

RITE OBTINENDIS

D. XV. M. AUGUSTI MDCCCLVII

H. L. Q. C.

CONTRA ADVERSARIOS

JOSEPHUM PERLES, STUD. PHILOS.

HERMANNUM SELIGSOHN, STUD. PHILOS.

PUBLICICE DEFENDET

AUCTOR

ROBERTUS GUSTAVUS FEODORUS SCHROETER,

SILESIVS

VRATISLAVIAE.

DK 37.0 TYPIS GRASSII, BARTHII & SOC. (W. FRIEDRICH).

pos. l. m.

GREGORII BAR-HEBRAEI

SCHOLIA

IN PSALMUM VIII. XII. I.

CODEX BEROLINENSIS PRIMUM EDITA
CUM CODICIBUS BODLEIANO FLORENTINO VATICANIS COLLATA
TRANSLATA ET ANNOTATIONIBUS INSTRUGTA

DISSERTATIO

QUAM

AMPLISSIMI ORDINIS PHILOSOPHORUM

AUCTORITATE

PRO

SCIENTIIS IN PHILOSOPHIA HONORIBUS

RITE OBTINENDIS

D. XV. M. AUGUSTI MDCCCLVII

IN

CONTRA ADVERSARIOS

JOSEPHUM PERLES, STUD. PHLOS.

HERMANNUM BELIGSON, STUD. PHLOS.

PUBLICE DEFENDET

ACTOR

ROBERTUS GUSTAVUS THEODORUS SCHROETER

UNIVERSITÄT

THE GÖTTINGEN SOCIETY OF FRIENDS

THESES

V I R O

CELEBERRIMO AMPLISSIMO SUMME VENERANDO

GEORGIO HENRICO BERNSTEIN

PRAECEPTORI DILECTISSIMO

HAS QUAESCUNQUE LITTERARUM PRIMITIAS

D. D. D.

- 1) Loco legendi esse opinar.
- 2) tur: Jada imperator bellicum populi peregrini subiecti
- 3) Loco conjicio
- 4) Verbum Chaldaicum ܕܢܘܨܐ : assediabat, Danielis libro c. 7, 20 obvia, et a nomine Seleuci regis Syriaci, saevi Judaeorum oppressoris, sonum reddat, tamen certe sono illum regem non respicere, contra Hitzigii sententiam commentarius in Dan. p. 119 propositam contendo.
- 5) In formis Chaldaicis ܕܢܘܨܐ Danielis libro 6, 18 et ܕܢܘܨܐ e. 3, 13 reperis conjugationem Hofal Hebraizantem inesse arbitror.
- 6) Vocabula Samaritana ܕܢܘܨܐ : arbor, Genes. 1, 12. ܕܢܘܨܐ : gratus, Genes. 3, 6. ܕܢܘܨܐ : jurgium, Genes. 13, 8. ܕܢܘܨܐ : profunditates, Exod. 15, 8 contra Elio-

V I R O

CELEBRERIMO AMPLISSIMO SUMME VENERANDO

GEORGIO HENRICO BERNSTEIN

PRÆCEPTORI DILECTISSIMO

HAS QUALÆSCUNQUE LITTERARUM PRIMARIAS

D. D. D.

THESES.

- 1) Loco Jud. 5, 11 pro phrasi **מְקוֹל מְחַצְצִים** verba **מְקוֹם מְחַצְצִים** legenda esse opinor.
- 2) In loco Genes. 49, 10 haec sententia inesse mihi videtur: **יְהוּדָה** imperium bellicum tenebit, donec populi peregrini subjecti ei fuerint.
- 3) Loco prophetiae Am. 6, 12 pro **בְּבִקְרִים** legendum conjicio **בְּבִקְרָא**.
- 4) Verbum Chaldaicum **סְלִקַת**: ascendebat, Danielis libro c. 7, 20 obvium, etsi nominis Seleuci regis Syriaci, saevi Judaeorum oppressoris, sonum reddat, tamen certe sono illum regem non respicere, contra Hitzigii sententiam commentariis in Dan. p. 119 propositam contendo.
- 5) In formis Chaldaicis **הִיְתִית** Danielis libro 6, 18 et **הִיְתִיו** c. 3, 13 repertis conjugationem Hofal Hebraizantem inesse arbitror.
- 6) Vocabula Samaritana **ܘܘܫܐ**: arbor, Genes. 1, 12, **ܘܘܫܐܘܢ**: gratus, Genes. 3, 6, **ܘܘܫܐܘܢܐ**: jurgium, Genes. 13, 8, **ܘܘܫܐܘܢܐܘܢܐ**: profunditates, Exod. 15, 5 contra Uhle-

manni derivationes, Lexico Chrestomathiae Samaritanæ adjecto prolatas, vocibus Chaldaicis קרים (Hebr. עץ נִיחֹחַ, צִלוֹחִין, fissurae), צוֹלְתָהּ (pro Chald. מְצוֹלָא) respondere censeo.

7) In Syriacam enuntiationis Hebraicae, Job. 16, 3 obviae: מַה - יִמְרִיצֶנִי כִּי תַעֲנֶה interpretationem versionis simplicis: *o'le' la' m'ce' d' : la' hu' la' i'na* (quam Arabs verbotenus reddit vertendo فان تقولون لي فلا اجيب) vocabulum *la' m'ce'*: Etsi loquimini mihi, pro *la' m'ce'*: Etsi exacerbatis me, tamen etc. falso irrepisse puto.

8) Vocabulum quod Job. 28, 6 legitur: עֲפָרָת (זהב), in Syriaca hexaplari Aquilae et Symmachi interpretationis versione vocibus *la' ba' la' q' m'ca' (μόλιβδος χρυσίου)* translatum, non secundum sensum Hebraico-Masorethicum (זהב) עֲפָרָת (ex עֶפֶר pulvis) sed secundum vim vocis עֲפָרָת (plumbum) ab istis interpretibus explicari videtur.

PROOEMIUM.

—

Vehementer dubitanti, qualem laborem ad summos philosophiae honores adipiscendos suscipere, Bernstein V. Celeberrimus, Illustrissimus, Praeceptor Dilectissimus, sua singulari erga me benigne ductus scholiorum Bar-Hebraei illa ad Pss. VIII, XL, XLI, L e codice bibliothecae Bodleianae Oxoniensi a se exscripta, postea cum codd. Vat. et Flor. comparata, mihi tradidit tractanda. Quorum Bar-Hebraei scholiorum quum omnes, qui in Europa exstant, codices singularum partium editionibus cogniti essent, Bernstein, V. C. Ill. ut exemplum cod. Berolinensis adhuc ignoti mihi daretur, effecit. Unde mihi contigit, ut illum scholiorum Bar-Hebr. codicem fundamentum jaciens codicis huc usque ignoti specimen dare possem.

Sed ut novi quoque aliquid afferam, antea de codd. scripsi, et singulis quid tribuendum sit judicavi.

Quod ad Bar-Hebr. attinet interpretandi rationem, simillima est Rabbiorum et veterum interpretum Christianorum ingenio. Etsi vero haud raro fit, ut interpretatio ejus vehementer a vero verborum scripturae sacrae sensu ita discrepet, ut hodie comprobari non possit, — quae res praecipue elucet ex scholiis in librum, qui inscribitur Job, — multo tamen meliores sunt explicationes psalmodum, in quibus non raro evenit, ut novissimi ipsi interpretes (De Wette, Olshausen), eandem atque ille sententiam afferant. cf. adnotationes ad Pss. XL et L.

Ceterum emendationes versionis Syr. simplicis, quas scholia Bar-Hebr. nobis praebent, non tam crebrae sunt,

quam fuissent, si Bar-Hebr. textum Hebraicum respexisset. Quod hanc ob causam non fecisse videtur, quod eum Hebraicae linguae non admodum peritum fuisse e scholiis ad Exod. 3, 14 (cf. Wisemann: Horae Syriacae p. 125) et multis aliis locis (cf. Rhode: Greg. Bar-Hebraei scholia in Ps. V et XVIII p. 11 seq. colligimus. Imo quod plus est, Bar-Hebraeus ne textum quidem LXX interpretum Graecum inspexisse videtur, de qua re v. Rhode l. l. p. 13 sq.

Reliquum est, ut Tibi, Vir summe reverende, cui has primitias animo pio dedicare ausus sum, non solum, quod Te duce in litteris orientalibus profeci, sed etiam alioquin Tuo consilio patris instar, sit venia verbo, me adjuvasti, gratias agam summas et maximas. Nunquam oblivio me capiet Tui animi erga me benigni atque benevoli. Utinam per multos annos integra fruaris valetudine, et Tua et benevolentia et doctrina, quam ipsam prima Lexici Syriaci pars modo in lucem emissa denuo satis testatur, Academiam nostram Viadrinam exornare pergas.

Deinde facere non possum, quin Larso vio quoque Viro Cel. Berolinensi professori, cujus in manibus nunc ad edendum cod. Berol. est, summas referam gratias, quod codice illo magna cum diligentia comparando et quaecunque opus erant mecum communicavit et saepe consilio me adjuvit.

Vobis denique omnibus, V. V. C. C. Ill. et praeceptores Doctissimi, qui consilio, opera, labore mihi non defuistis, gratias ago maximas et ut semper animos mihi servetis benevolos, Deum precor.

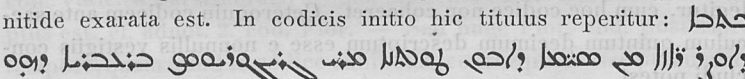
— A Vobis autem, qui hanc legitis dissertationem, peto, ut clemens harum primitiarum faciatis iudicium, quae peccavi, ignoscatis, meliora edoceatis.

DE CODICIBUS SCHOLIORUM BAR-HEBRAEI.

Codices, in quibus Bar-Hebraei scholia reperiuntur, sex usque ad hoc tempus cognovimus. Quos ut perpauca verbis describamus, propterea necessarium videtur, quod de nonnullis nihil adhuc relatatum est, vel quod catalogi, qui eorum mentionem faciunt, in paucorum tantum hominum manibus sunt.

Recensionem autem et hic et infra ita instituemus, ut ab illo, qui maxime depravatus videtur, exorsi, ad meliorem quemque progrediamur, optimum tandem omnium describamus.

I. Codex Londini in Britannico Museo asservatus¹⁾ bombycinus humore aliquantulum corruptus formae quartae numero XLV in fronte signatus. Constat tantum foliis 220, initium enim et finis desunt, h. e. scholia in genesin et in totam fere exodum, scholia in extremam partem epistolae ad Ephes., in epistolas ad Philipp., ad Coloss., ad Thessal., ad Timoth., ad Titum, ad Philem., ad Hebr. Codex paucis punctis, quae diacritica dicuntur, instructus, scriptura simplicis quam dicunt formae, exaratus est, literae autem non dilucide pictae, ut difficillimus sit lectu. Quarto decimo saeculo codicem scriptum esse ex nonnullis conjicere licet.

II. Codex Florentinus²⁾ bombycinus quartae formae paginis 250 constans, integer, numero XXVI insignitus. Scriptura simplex non nitide exarata est. In codicis initio hic titulus reperitur:

¹⁾ cf. Catalogus codd. Mss. Orient., qui in Museo Britannico asservantur. Londini 1838 (p. 68).

²⁾ cf. Bibliothecae Medic. codd. MMs. Orient. catal. Steph. Evod. Assemanus archiep. Apameae recensuit. Florent. 1742 pag. 65 ss.

ܠܟܗ ܐܠܦܢܝ ܡܗܝܢܐ ܘܡܝܫܐ
i. e. Liber horrei mysteriorum e scriptis
patris nostri beati domini Gregorii Bar-Hebraei, qui est Abulpharag
Maphrianus Orientis.

Idem fere titulus initio omnium codicum praeter cod. Londin.
legitur. In fine hujus codicis hae duae adnotationes inveniuntur,
quarum priore indicatur, quo tempore Bar-Hebraeus scholia scri-
pserit, posteriore, quo auctore et quo tempore codex descriptus sit:

1) ܘܡܝܫܐ ܠܟܗ ܐܠܦܢܝ ܡܗܝܢܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ
ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ
ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ
i. e. Finita est epistola ad Hebraeos et simul cum fine ejus absolutus
est liber horrei mysteriorum manibus auctoris ipsius Bar-Hebraei
beati. Dimidio mensis Conun prioris (Decembris) anno 1583 Grae-
corum (1271 p. Chr.) die Mercurii tempore crepusculi diei Jovis (scil.
inchoatus est liber), perfectus est autem die nono mensis Tomuz (Julii).

2) ܘܡܝܫܐ ܠܟܗ ܐܠܦܢܝ ܡܗܝܢܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ
ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ ܘܡܝܫܐ
i. e. Absolutus est hic codex die Martis vigesimo quarto mensis Ab
(Augusti) anno 1589 Graecorum (1277 p. Chr.) per Joannem peccato-
rem cognomine Sarvensis. Deus eum expiet. De his adnotationibus
plura disseremus, si ad codicem V. devenerimus.

III. Codex Bodleianus¹⁾ Oxonii asservatus, numero XXV. insignitus
bombycinus magnitudine eximia, quod imperiale folium nominant, fo-
liis 74 quadruplici columna distinctis constans nitide simplici scriptura
exaratus est. Quo tempore codex sit conscriptus non indicatum est.

IV. Codex Vaticanus²⁾, cui numerus CLXX inscriptus est, bom-
bycinus quartae formae folia 99 amplectitur et scriptura simplici bene
exaratus est. Neque tamen omnia exstant in codice, qui medio
psalmo 36 finitur. Adnotatio vero, quae in fine manu recentiore scripta
legitur, cum hoc codice non cohaeret. Ceteroquin codicem ante sae-
culum quintum decimum descriptum esse e nonnullis vestigiis con-
cludi potest.

¹⁾ cf. Bibliothecae Bodleianae codicum MMs. Orient. catal. a Joh. Uri
confectus. Oxoni 1783 et Bernstein: Kirschii Chrestomathia Syr. praefatio p. X.

²⁾ cf. Bibliothecae Vatic. catal. St. Evod. Assemanus recensuit, tom III.
p. 346 ss.

V. Codex Vaticanus, qui numerum 282 prae se fert, bombycinus quartae formae foliis 233 constans, scriptura simplici nitide conscriptus. Calci tres adnotationes subjunctae sunt, quarum priores duas repetere libet, quamquam in Assem. Bibl. Orient. tom. II, pag. 277 seq. leguntur. Prior haec est:

1) *עֲלֵמֵהּ אֵלֶּיךָ וְיָדָא חֲבִיבָא. וְדַע יְהוֹשֻׁעַ אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא. וְדַע יְהוֹשֻׁעַ אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא. וְדַע יְהוֹשֻׁעַ אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא.*

..i. e. Explicit epistola ad Hebraeos, cum qua et absolutus est liber Horrei mysteriorum scriptus manu ipsius Auctoris *τοῦ μακαριῶτος* Bar-Hebraei, quem inchoavit medio mense Conun priore (Decembri) anno Graecorum 1589 (Christi 1277) feria quarta exeunte; absolvit vero die tertia mensis Ab (Augusti):

2) *אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא. וְדַע יְהוֹשֻׁעַ אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא. וְדַע יְהוֹשֻׁעַ אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא. וְדַע יְהוֹשֻׁעַ אֲבִיבְךָ דְּכָא וְיָדָא חֲבִיבָא.*

..i. e. Exaratus fuit hic liber anto Graecorum 1665 (Christi 1354) per quendam venerabilem Sacerdotem ac monachum¹⁾, quem Dominus in regno suo coelesti magnificet. Collatus autem fuit hic liber ad exemplar propria ipsius *τοῦ μακαριῶτος* patris nostri Maphriani auctoris manu exaratum. Laus Deo in saeculum saeculorum. Amen.

Adnotatione autem cod. Flor. considerata intelliges codd. Vat. 282 et Flor., quod ad tempus pertinet, quo B. Hebr. scholia scripserit, inter se distare sex annorum intervallo. Eo enim tempore, quo ex adnot. 1. cod. Vatic. a Bar-Hebraeo scholia concepta sunt, cod. Flor. conscriptus est. cf. adnot. 2. cod. Flor. — Sed hunc Flor. cod. posteriore tempore, quam quod in codice exhibetur, conscriptum esse persuasum

¹⁾ Assemani opinatur (bibl. Orient. tom. II. pag. 278) hunc Josue monachum ac presbyterum fuisse, qui cuncta fere Bar-Hebraei opera ex ipsius libro descripsit. Vixit enim medio saeculo quarto decimo. cf. Assem. tom. II. p. 299.

tris nostri Mar Ignatii¹⁾, patriarchae sedem apostolicam Antiochiae tenentis, qui est Simeon, et patris nostri Mar Basili, Catholici Orientis, matris luminum, qui est Jesus ex urbe Amida²⁾, Deo munita. Hic liber descriptus est cura et studio patris nostri sancti, beati, pleni puritatis et sanctitatis, patris et nutritoris monachorum et amici pauperum et peregrinorum Mar Basili supra memorati. Ex ejus accessitu rogatuque descripsi eum (librum) ego immundus et impurus et perditus et stultus et idiota et immundissimus omnium abjectorum ab Adamo usque ad finem (mundi), nomine quidem presbyter et monachus re vera autem valde alienus a nomine et cognomine (presbyteri et monachi), Behenam impurus. Haec (scil. scripta sunt) anno Graeco 1956, qui est annus 1647 Christianus, in claustrum³⁾ coronae martyrum martyris Behenam, aquilone sedis excelsae⁴⁾ (patriarchalis), quae coenobii Zaphranensis h. e. monasterii Mar Ananiae et Eugenii⁵⁾ nomine nota est.

DE AUCTORITATE CODICUM.

I. Cod. Londin. omnium maxime depravatus esse videtur. Multa enim in eo vitia insunt: falsarum lectionum haud parva copia, verborum omissiones et additiones. Omnino ex tota codicis indole patet librarium magna incuria et negligentia eum descripsisse, quin etiam Syr. linguae ne modice quidem peritum fuisse. cf. schol. in Jerem. 2, 31. 23, 30.⁶⁾ Ceteroquin in cod. defectiva scriptio plerumque adhibita est. Ad sententiam meam firmandam nonnulla exempla e scholiis in Ies. et in psalmos I. II. XXII. ⁷⁾ electa afferam.

¹⁾ Hic est Ignatius XXIII. patriarcha Syro-Jacobitarum cf. Assem. Bibl. Orient. tom. II. p. 482 (No. 73.)

²⁾ cf. Assem. Bibl. Orient. tom. II. dissert. de Monoph. s. v. Amida. tom. III. P. II. p. 717 et Bernstein: Lexicon Syr. s. v. Amida.

³⁾ In adnotatione, quae Arabice scripta in fine codicis legitur, pro *حجسة بحسبه* reperitur.

⁴⁾ Verba: „in claustrum, aquilone sedis excelsae“ idem valent atque in claustrum, boreali (extrema) sede excelsa (patriarchali).

⁵⁾ cf. Assemani: Bibl. Orient. tom. II. dissertatio de Monoph. sub v.: Monasterium S. Ananiae.

⁶⁾ Greg. Bar-Hebraei scholia in Jeremiam edidit Gust. Koraen. Ups. 1852.

⁷⁾ Greg. Bar-Hebraei in Jesaiam scholia e codd. MMs. Syr. Mus. Brit.

In codice falso scriptum legitur: Ies. X, 7 לִי־יָד pro לִי־יָד ; Ies. X, 24 גִּבְרָא pro גִּבְרָא ; Ies. X, 27 מִי־יָד pro מִי־יָד ; Ies. XVIII, 2 וְיָד pro וְיָד ; XVIII, 4 וְיָד pro וְיָד ; XIX, 2 וְיָד pro וְיָד ; XIX, 11 וְיָד pro וְיָד ; L, 2 וְיָד pro וְיָד ; LIII, 12 וְיָד pro וְיָד . — Ps. I, 1 וְיָד pro וְיָד et וְיָד pro וְיָד ; Tullberg ps. I, 1 verba inde a וְיָד usque ad וְיָד וְיָד , quae explicatu difficillima esse affirmat, cf. specim. schol. in psalmos p. 13, falso intellexit. Ita potius explicanda sunt:

i. e. ille, qui legem transgreditur ¹⁾. Primum (auctor Ps.) re gesta et via ²⁾ improborum eum (legis transgressorem) denotat ³⁾, deinde cogitatione et iudicio ⁴⁾ peccatorum (errantium) eum declarat ⁵⁾, tandem sermone et consessu ⁶⁾ derisorum eum designat ⁷⁾. Et parvum est iudicium peccatoris quoad lapsum ejus ⁸⁾ (für sein Vergehen) et improbi est magnum et impii maximum.

Melius vero ex scholiis in Ier. intelligitur, nos recte cod. iudicasse.

II. Cod. Flor. ideo non multo pluris habendus est, quod parvarum lacunarum multitudine ubique foedatus est. Librarius enim, qui ex bono libro codicem descripsisse videtur, maxima negligentia et festinatione usus est. Non temere me ita iudicasse et specimen illud in ps. 68 e cod. Flor. editum ⁹⁾ et scholia in Jerem. probant.

Attamen non supervacaneum videtur adnotationes nonnullas, quae in margine cod. scriptae sunt, afferre, ut accuratius perspicere

Lond. et Bibl. Bodl. Oxon. edid. Fr. Tullberg. Upsaliae 1842 et Greg. Bar-Hebraei in Psalmos scholiorum specimen edid. Tullberg. Ups. 1842.

¹⁾ B. Hebr. tria genera illorum, qui legem transgrediuntur, in textu inveniunt.

²⁾ וְיָד propterea addita sunt, ut vocabulum וְיָד explicarentur. ³⁾ וְיָד Aph. a וְיָד patefecit.

⁴⁾ וְיָד ad verbum וְיָד declarandum adiungitur.

⁵⁾ וְיָד est Schaph. a rad. וְיָד .

⁶⁾ וְיָד , ut vox וְיָד explanaretur, adscriptum est.

⁷⁾ וְיָד est Pali a rad. וְיָד .

⁸⁾ וְיָד est legendum. וְיָד vero significat lapsum, cf. Greg. Bar-Hebr. Grammatica linguae Syr. in metro Ephraem. ed. Bertheau. p. 82. l. 5.

⁹⁾ Greg. Bar-Hebraei scholia in ps. 68 e cod. Mss. Syr. Bibl. Florent. et Clem.-Vatic. et Bodl. Oxon. primum edidit et adnotationibus illustravit. Knobloch. Vratislav. 1852.

possit, quae sit illarum ratio quaeque dignitas. In scholiis ad Tobum c. XI, 21 in margine ad verbum **هَرُؤُ** adnotatum est: **هَرُؤُ = أسورة و الخالقة** i. e. **هَرُؤُ** significat armillas et annulum. De verbo **وصحل** in eodem loco hoc scriptum est: **وصحل = الرسن و الخالقة أى العود الذى يجعل فى** **وصحل** i. e. **وصحل** denotat funem, (qui est super naso cameli) et annulum h. e. lignum, quod in capistrum cameli immittitur.

III. Cod. Bodl. pluris aestimandus est quam priores. Qualis codex sit, ex specimine ostendamus, eoque ex scholiis in Iobum, quae V. C. Bernstein secundum cod. Bodl. edidit, electo. cf. Chrestomathia Syr. Kirschii ed. Bernstein pag. 186—210. — In cod. falso scriptum est: cap. VI, 6 **امحصه** pro **املكه**; VI, 7 **وصحل** pro **وصحل**; c. VI, 16 **بدره** pro **بدره**; c. XI, 16 **اهتبه** pro **اهتبه**; c. XII, 18 **وصحل** pro **وصحل**; (c. XIV, 19 **وصحل** pro **وصحل**); c. XVII, 6 **وصحل** pro **وصحل** et **وصحل** pro **وصحل**; c. XIX, 25 **وصحل** pro **وصحل**; c. XXII, 28 **وصحل** pro **وصحل** (fut. Aph.); post voculas **وصحل** ommissa sunt verba: **وصحل**, ut V. 28 sit: et super viis tuis lucet lux i. e. pro tenebris lux tibi (super te) erit; c. XXIV, 6 **وصحل** pro **وصحل**; c. XXIV, 10 **وصحل** pro **وصحل**, quod cod. Berol. praebet¹⁾ (quia avari, quamquam farinam in Sat portant, non satiantur). Haec tantum verba praecedenti B. Hebraei interpretationi respondent. — c. XXVII, 16. et 17. **وصحل** pro **وصحل**; c. XXVIII, 6 **وصحل** supervacaneum est, ita ut legendum sit: **وصحل**; c. XXVIII, 23 **وصحل** pro **وصحل**. — c. XXIX, 18 **وصحل** pro **وصحل**, c. XXXVII, 4 deest post vocem **وصحل** vocula **وصحل**, c. L, 15 post vocem **وصحل** desiderantur verba **وصحل** i. e. in nubi-

¹⁾ cod. Vat. 282 habet: **وصحل**, cod. Flor. autem: **وصحل**.

²⁾ cap. XXVIII 18, recte scriptum est: **وصحل**. Ut Bernstein V. C. me benigne edocuit, significat **وصحل**: perspicuus, politus. Ita enim Benedict. in Ephr. Syri operibus I, 127 l. 13, vertit et sine dubio apte recteque. Praeterea in chrestomathia Syr. p. 178 lin. 7 (Ephr. Syr. opp. I, 119 l. 11) pro **وصحل** est legendum.

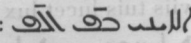
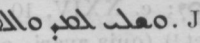
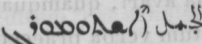
³⁾ Bar-Hebraeus **وصحل** ante **وصحل** immerito omisit. Nescio utrum Syr. interpres in Hebraico **وصحل** pro **وصحل** legerit, an **وصحل** recte verterit et hoc in **وصحل** corruptum sit.

bus suis capit eum scil. deus, quod eum perdere vult., c. L, 20 אללה
pro להוה; c. LI, 25 מהנהנה pro מהנהנה; c. XXXVII, 2 וחדל pro
וחדל.

IV. Cod. Vatic. CLXX. diligentissime exaratus est. Nam punctis
diacriticis satis instructus est, quae nos dubitare vetant, quo modo
incipites formae intelligendae et verba raro adhibita pronuntianda
sint, idemque falsas lectiones raro praebet. Ceterum cum cod. Berol.
saepissime conspirat. Quibus rebus me satis probasse existimo
librarium non solum linguae Syr. peritissimum fuisse sed etiam
magnam curam et diligentiam in libro describendo adhibuisse; ita-
que maxime dolemus, quod codex est mancus.

V. Cod. Vat. 282 non solum eo excellit, quod raro vitiiis fucatus,
immo vero multis punctis diacriticis ornatus est, ut nil obstat, quin
bonum codicem et diligenter exaratum judicemus. Quum scholia in
Jobum ex cod. Bodl. edita secundum cod. Vatic. praecipue emen-
danda habuerim, quanti codex sit aestimandus inde cognosci potest.

Adnotationes vero, quas codex in margine fert, verborum raro
usitatorum significationem et pronuntiationem docent. Exempl. gr.
Job 16, 6 ad vocem אללה in margine adnotatum est:
Job 30, 29 ad vocem . (cod. Vat.).

VI. Cod. Berol. omnium est optimus. Tam raro evenit, ut falsa
in eo legantur, ut rectum saepissime solus praebet cf. Job. 22, 10.
Itaque omnes viri linguarum orientalium studiosi magnum gaudium
ex eo percipient, quod egregius ille codex Regia benignitate biblio-
thecae Berolinensi donatus est.

Hac disquisitione absoluta specimen codicis Berolin. cum ceteris
collati exhibebimus, quo sententiam supra expositam firmatum iri
pro certo habemus.

Praeterea in adnotationibus ad ps. VIII. criticis, e cod. Vat. CLXX
desuntis hunc codicem adhuc plane ignotum virorum doctorum ju-
dicio tradidi.

... ..
... ..
... ..
... ..
... ..

Ps. VIII.

מָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
שֶׁבַח־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ
וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּמָה־וַיָּבִי־וּ

¹⁾ cod. Vat. 282 וַיָּבִי־וּ. — ²⁾ codd. Vat. 282 et Flor. וַיָּבִי־וּ. Bugatus (psalmi secundum editionem LXX. interpretum) omisit וַיָּבִי־וּ, cf. adnot. 5. — ³⁾ codd. Bodl., Flor., Vatic. 282 et Bugat. וַיָּבִי־וּ. — ⁴⁾ Bugat. habet וַיָּבִי־וּ sed id, quod B. Hebr. praebet, rectum est; nam Aquilae versio est: μελφθημα τῷ Δαβιδ. cf. Montefalconius: Hexaplorum Origenis, quae supersunt, pag. 482. — ⁵⁾ cod. Flor. et Vat. 282 falso וַיָּבִי־וּ. — ⁶⁾ post vocem וַיָּבִי־וּ codd. Bodl., Flor., Vat. 282 inserunt וּמָה. — ⁷⁾ codd. Bodl., Flor., Vat. 282 וַיָּבִי־וּ. — ⁸⁾ codd. Flor. et Vatic. 282 וַיָּבִי־וּ. — ⁹⁾ וַיָּבִי־וּ cod. Bodl. omisit. — ¹⁰⁾ Bugat. cf. adnot. 8. — ¹¹⁾ cod. Vatic. 170 וַיָּבִי־וּ. — ¹²⁾ sic et cod. Vat. 170; codd. Lond., Bodl., Flor., Vat. 282 וַיָּבִי־וּ. cf. adnot. 10.

وَبَجْعِهِمْ حَقَّقَهُ إِيه. ¹³⁾ اَللّٰهُ سَلَفَهُمْ اُوهْمٌ فَبِحِمْ وَبَجْعِهِمْ
لَحْقَهُمْ وَزَيْلَهُمْ. حَقَّقَهُمْ وَبِعَلَّيْهِمْ. حَبِّ اِهْبِمْ وَاسْمَهُمْ وَبَجْعَهُمْ
لَحْقَهُمْ مَعْلًا دَجْنًا. لَحْقَهُمْ مَعْلًا ¹⁴⁾ مَعْبُجَهُمْ وَمَعْلًا اِهْبِمْ اِهْبِمْ ¹⁵⁾ اِهْبِمْ
اِهْبِمْ. هَجَّجَهُمْ مَعْلًا لَحْقَهُمْ مَعْلًا. هَجَّجَهُمْ مَعْلًا ¹⁶⁾ هَجَّجَهُمْ مَعْلًا
اِهْبِمْ مَعْلًا مَعْلًا وَبَعْلَهُمْ اِهْبِمْ اِهْبِمْ مَعْلًا. اِهْبِمْ وَاِلَّا مَعْلًا مَعْلًا
مَعْلًا. مَعْلًا مَعْلًا وَبَجْنًا ¹⁷⁾ اِهْبِمْ حَبِّ اِهْبِمْ مَعْلًا ¹⁷⁾ اِهْبِمْ. هَجَّجَهُمْ
وَبَجْنًا ¹⁷⁾ هَجَّجَهُمْ وَقَلَّ مَعْلًا مَعْلًا. هَجَّجَهُمْ حَقَّقَهُمْ مَعْلًا وَبَعْلَهُمْ.
لَا حَبِّ وَبَعْلَهُمْ مَعْلًا هَجَّجَهُمْ لَحْقَهُمْ لَحْقَهُمْ. ¹⁸⁾ هَجَّجَهُمْ هَجَّجَهُمْ وَبَجْنًا
هَجَّجَهُمْ. ¹⁹⁾ مَعْلًا مَعْلًا وَبَعْلَهُمْ مَعْلًا ¹⁹⁾ اِهْبِمْ اِهْبِمْ. ²⁰⁾ هَجَّجَهُمْ اِهْبِمْ
مَعْلًا. هَجَّجَهُمْ اِهْبِمْ حَقَّقَهُمْ اِهْبِمْ. مَعْلًا لَحْقَهُمْ ²¹⁾ مَعْلًا مَعْلًا. اِهْبِمْ
فَبَجْنًا مَعْلًا اِهْبِمْ. ²²⁾ (5) فَبَجْنًا وَبَجْنًا اِهْبِمْ ²³⁾ هَجَّجَهُمْ مَعْلًا
مَعْلًا. مَعْلًا مَعْلًا حَقَّقَهُمْ مَعْلًا مَعْلًا. حَقَّقَهُمْ وَبَجْنًا مَعْلًا
اِهْبِمْ اِهْبِمْ. اِهْبِمْ وَبَجْنًا مَعْلًا مَعْلًا مَعْلًا. اِهْبِمْ اِهْبِمْ
اِهْبِمْ مَعْلًا. حَقَّقَهُمْ اِهْبِمْ ²⁴⁾ ²⁵⁾ اِهْبِمْ هَجَّجَهُمْ اِهْبِمْ
مَعْلًا مَعْلًا اِهْبِمْ اِهْبِمْ وَبَجْنًا مَعْلًا مَعْلًا. مَعْلًا اِهْبِمْ اِهْبِمْ ²⁶⁾

¹³⁾ cod. Flor. حَقَّقَهُمْ. — ¹⁴⁾ cod. Vat. 282 falso. — ¹⁵⁾ cod. Vat. 282. — ¹⁶⁾ cod. Vat. 282 et Flor. هَجَّجَهُمْ. — ¹⁷⁾ cod. Flor. وَبَجْنًا et مَعْلًا. — ¹⁸⁾ Bibl. Polyglotta Lond., Erpenius: Psalmi Davidis lingua Syriaca ex antiquissimis codd. in lucem editi a Thoma Erpenio Lugd. Bat. 1625. D athe: psalterium Syriacum Halae 1768. Lee: Vet. Test. Syr. Lond. 1823 o mittunt. cf. adnot. 12. — ¹⁹⁾ codd. Bodl., Flor., Vatic. هَجَّجَهُمْ et مَعْلًا. — ²⁰⁾ Bugat. اِهْبِمْ اِهْبِمْ cf. adnot. 13. — ²¹⁾ sic et cod. Vat. 170, codd. Vat. 282, Flor., Bodl. et Bug. اِهْبِمْ. — ²²⁾ Bugat. اِهْبِمْ اِهْبِمْ. — ²³⁾ cod. Vat. 170. — ²⁴⁾ codd. Bodl., Flor. et Vatic. 282. — ²⁵⁾ Ante vocem هَجَّجَهُمْ cod. Flor. ٥ exhibet, quod rectum esse videtur, quum sequentia verba Bar-Hebraei interpretatio vocalae اِهْبِمْ اِهْبِمْ sint. — ²⁶⁾ cod. Flor. حَقَّقَهُمْ cod. Bodl. et Vat. 282 اِهْبِمْ.

وفقدت له. ²⁷⁾ وقب حسيها.
 /وهي: ²⁸⁾ صعدت به الى السماء هدمها ومن في. (6) خري في
 فبلا في ملاقاة امه. ²⁹⁾ مع الامه. ³⁰⁾ حينما في الله من.
 او يوهي حينما هدمها واجتدت في ابيها حينما هدمها. /اي
 في ملاقاة ابيها لا فقهها. /اي صلا في فعمرة الامه في الله
 حل في ايا ولها حينما. (7) ولا ³¹⁾ صعدت ابيها في الله. ³²⁾ تقو ابيها
 لا صعدت فهدمتها ³²⁾ ابيها في الله. (8) حينما هدمت ابيها. /اي
 تقو هدمت في الله. ³³⁾ صعدت ابيها في الله. (9) حينما هدمت ابيها. ³⁴⁾ تقو
 هدمت. ³⁴⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله
 هدمت ³³⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله
 هدمت ³⁴⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله
 هدمت ³⁵⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله

Ps. XL.

هدمت ²⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله
 هدمت ³⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله
 هدمت ⁴⁾ صعدت ابيها في الله. /اي صلا في فعمرة الامه في الله

²⁷⁾ cod. Flor. post verbum وحده praebet 100. — ²⁸⁾ codd. Bodl. Flor., Vat. 170 هدمت. — ²⁹⁾ codd. Bodl., Vatic. 170 et 282 هدمت. — ³⁰⁾ Bugat. هدمت. (Montefalc. παρὰ θεόν). — ³¹⁾ Polygl., Erpen., Dathe, Lee صلا. — ³²⁾ cod. Flor. هدمت. — ³³⁾ Erpen., Dathe هدمت (Hebr. textus הָרַחֵם). — ³⁴⁾ cod. Bodl. هدمت, Flor. هدمت, Vat. 282 هدمت, Vat. 170 هدمت. — ³⁵⁾ هدمت deest in cod. Vat. 170. — ³⁶⁾ codd. Bodl. Flor. et Vatic. 282 هدمت.

¹⁾ Bugat. هدمت. — ²⁾ Bugat. قو, quod rectum. — ³⁾ Bugat. هدمت.

בְּחִיבָא חֲמִינָא מֵ מַפְחָחָהּ בְּחִיבָא חֲמִינָא. אֲדָתָא מַפְחָחָהּ בְּחִיבָא⁴⁾
 חֲמִינָא דַּרְבָּא בְּ מַפְחָחָהּ בְּיָא. מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא בְּ אֲדָתָא אֲדָתָא
 דַּרְבָּא. (3) מֵ מַפְחָחָהּ בְּ יָוֵט וְיָוֵט⁵⁾ אֲדָתָא בְּ חֲסָא. מֵ מַפְחָחָהּ
 בְּ יָוֵט אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ בְּ חֲסָא: (4) מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא
 בְּ יָוֵט אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא: וְיָוֵט מֵ (6) יָוֵט⁷⁾ מֵ מַפְחָחָהּ⁸⁾
 אֲדָתָא בְּ חֲסָא: מֵ מַפְחָחָהּ: (5) מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא
 אֲדָתָא. מֵ מַפְחָחָהּ¹⁰⁾ אֲדָתָא בְּ יָוֵט: (6) מֵ מַפְחָחָהּ
 בְּ חֲסָא אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ¹¹⁾ אֲדָתָא. בְּ חֲסָא מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא:
 (7) מֵ מַפְחָחָהּ מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא. אֲדָתָא
 דַּרְבָּא. אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא אֲדָתָא אֲדָתָא בְּ יָוֵט¹²⁾ אֲדָתָא
 מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא בְּ יָוֵט¹³⁾ אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ
 אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא
 מֵ מַפְחָחָהּ. מֵ מַפְחָחָהּ מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא
 מֵ מַפְחָחָהּ: (8) מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא אֲדָתָא אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ
 אֲדָתָא. מֵ מַפְחָחָהּ. מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא אֲדָתָא מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא¹⁴⁾
 בְּ יָוֵט. בְּ יָוֵט¹⁵⁾ אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא¹⁶⁾ אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא

חֲמִינָא (9) מֵ מַפְחָחָהּ אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא בְּ יָוֵט אֲדָתָא

4) cod. Bodl. male בְּחִיבָא. — 5) cod. Bodl. וְיָוֵט. — 6) deest in
 cod. Flor. — 7) omisit cod. Bodl. — 8) cod. Bodl. falso מֵ מַפְחָחָהּ.
 — 9) cod. Bodl. male מֵ מַפְחָחָהּ. — 10) Erpen., Dathe מֵ מַפְחָחָהּ. — 11) cod.
 Flor. אֲדָתָא. — 12) codd. Flor. et Vatic. 282 אֲדָתָא; Bugat. אֲדָתָא. — 13) cod. Bodl. אֲדָתָא. — 14) verba
 אֲדָתָא אֲדָתָא in cod. Flor. — 15) alii codd. et editt. rectius
 אֲדָתָא. — 16) codd. Flor. et Vatic. 282 et quidem
 jure. Librarius enim verba אֲדָתָא אֲדָתָא post vocem אֲדָתָא scripta ad
 interpretationem B. Hebr. pertinere ratus אֲדָתָא אֲדָתָא voculas vocabulis
 אֲדָתָא ex textu versionis Syr. simpl. addidit. Verba autem se-

وَأَبْعَدَ. دَامَتْ لَنَا الْبُنَيْدُ لَدَى حَبْرٍ وَبُنَيْدُكَ هَلَا بِنَيْدِكَ.³¹⁾
عَلَمًا وَبَسْمًا نُرِفُ وَبَسْمًا نُرِفُ. دَامَتْ مَعَهُ. هَلَا بِنُرِفُ وَبَسْمًا حَسْرًا.
الْحَبْرُ لَا يُؤَسِّدُ آتَهُ حَيٌّ وَبَعْدَهُ مَسْمَةٌ.

Ps. XLI.

مَدَامٌ وَقَالَ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ هَلَا بِرَامَا هَدَامًا لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ حَيٌّ
تَمَسَّحَهُ يَسْمًا بَقِيْلًا دَامَتْ وَبَسْمًا مَدَامٌ¹⁾ مَدَامٌ وَبَسْمًا حَسْرًا. مَدَامٌ
لِحَبْرٍ آتَهُ حَيٌّ لِحَبْرٍ مَدَامٌ. فَكَا حَسْرًا. (2) لِحَبْرٍ حَسْرًا وَبَسْمًا
حَسْرًا مَدَامٌ وَبَسْمًا هَلَا حَسْرًا مَدَامٌ لِحَبْرٍ وَبَسْمًا حَسْرًا
هَدَامًا آتَهُ لَا فَبَسْمًا حَيٌّ فَكَا²⁾ وَبَسْمًا مَدَامٌ. (3) هَدَامًا لِحَبْرٍ دَامَتْ
آتَهُ بِبَسْمًا لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ وَبَسْمًا. (4) مَدَامٌ³⁾ لِحَبْرٍ حَسْرًا قَو
هَدَامٌ⁵⁾ فَكَا لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ مَدَامٌ لِحَبْرٍ. هَلَا حَسْرًا وَبَسْمًا آتَهُ وَلَا
لِحَبْرٍ حَسْرًا مَدَامٌ. هَدَامٌ وَبَسْمًا آتَهُ حَسْرًا هَدَامٌ فَكَا لِحَبْرٍ
أَتَهُ دَامَتْ آتَهُ هَدَامٌ⁶⁾ فَكَا مَدَامٌ آتَهُ مَدَامٌ لِحَبْرٍ حَسْرًا مَدَامٌ
لِحَبْرٍ. (5) هَدَامٌ لِحَبْرٍ آتَهُ لِحَبْرٍ هَلَا وَبَسْمًا لِحَبْرٍ آتَهُ
فَبَسْمًا هَلَا لِحَبْرٍ وَبَسْمًا. (10) آتَهُ⁷⁾ لِحَبْرٍ هَلَا⁸⁾ حَسْرًا. مَدَامٌ آتَهُ
حَسْرًا⁹⁾ وَبَسْمًا وَبَسْمًا. آتَهُ لِحَبْرٍ آتَهُ حَسْرًا وَبَسْمًا: فَكَا
لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ مَدَامٌ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ لِحَبْرٍ.

³¹⁾ Pro verbis بِنَيْدِكَ etc. usque ad حَسْرًا cod. Flor. tantum habet مَدَامٌ نُرِفُ وَبَسْمًا.

¹⁾ cod. Bodl. mendose وَبَسْمًا. cod. Flor. وَبَسْمًا. — ²⁾ cod. Bodl. male مَدَامًا. — ³⁾ codd. Bodl. et Flor. مَدَامًا. — ⁴⁾ deest in cod. Flor. — ⁵⁾ cod. Flor. حَسْرًا. — ⁶⁾ cod. Flor. حَسْرًا. — ⁷⁾ cod. Vat. 282 آتَهُ. — ⁸⁾ Usseri Mss. وَبَسْمًا. — ⁹⁾ Bugat. وَبَسْمًا وَبَسْمًا. Bar-Hebr. immerito وَبَسْمًا omisit.

(11) لمبكم آة في صومس. ه/ف/ه/ 10) لبق حه آه هلا إمتا
 و/ف/ه/ ح/ب/ب. (13) ه/مبصا م/ص/ب آة ولا إود أنسها حب
 (14) للكم آة نله اجلا وست. في علم م/ب/ل للكم آة غها وب/ب/ب
 ه/ب/ب/ب. ل/ص/ب ل/ص/ب 11) مة ل/ب/ل ل/ب/ل.
 علم م/ب/ب م/ب/ب و/ب/ب ل/ب/ب ج/ب/ب. 12)

Ps. L.

م/ب/ب و/ب/ب م/ب/ب ل/ب/ب ل/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب 1) مة
 و/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب و/ب/ب م/ب/ب 1. إله اللقم مة اللهم و/ب/ب
 آة و/ب/ب و/ب/ب اللهم ل/ب/ب/ب. ل/ب/ب و/ب/ب ل/ب/ب/ب ل/ب/ب/ب
 اللهم و/ب/ب/ب. 2) م/ب/ب م/ب/ب. م/ب/ب ل/ب/ب. آة ل/ب/ب و/ب/ب
 م/ب/ب. (2) في ل/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب ل/ب/ب اللهم م/ب/ب. آة م/ب/ب
 ل/ب/ب. (3) ل/ب/ب اللهم هلا م/ب/ب آة في ل/ب/ب و/ب/ب. مة و/ب/ب 3) آة و/ب/ب
 و/ب/ب. ل/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب آة ل/ب/ب. (4) م/ب/ب م/ب/ب في ل/ب/ب آة
 ل/ب/ب و/ب/ب م/ب/ب و/ب/ب ل/ب/ب م/ب/ب ل/ب/ب. مة و/ب/ب آة
 م/ب/ب م/ب/ب. ل/ب/ب 4) م/ب/ب. آة و/ب/ب. (5) ل/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب
 م/ب/ب ل/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب
 و/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب. و/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب م/ب/ب

10) Polygl. et Lee ه/ف/ه/ . Erpenius, Dathe ه/ف/ه/ . — 11) Lee, Pococke (manuser.) ل/ص/ب ه/ف/ه/ . — 12) Verba ل/ب/ب ج/ب/ب 12) desunt in editionibus, sed in Pocockii manuser. I. leguntur.
 1) codd. Flor. et Vat. post م/ب/ب م/ب/ب inserunt ل/ب/ب/ب . — 2) codd. Bodl., Flor., Vat. 282 rectius ه/ف/ه/ . — 3) Polygl., Usser., Lee مة و/ب/ب . — 4) Dathe ل/ب/ب . — 5) Bugat. م/ب/ب . — 6) cod. Bodl. falso م/ب/ب .

VERSIO ET ADNOTATIONES.

Ps. VIII.

Psalmus VIII. De Messia, redemptore nostro, et de naturarum discrimine ¹⁾. Graecus ²⁾: in finem ³⁾ pro torcu-

¹⁾ In his verbis inest sensus: psalmus de Messia et de discrimine divinae et humanae naturae Christi agit. Bar-Hebr. vero, quum Monophysitis addictus unam tantum naturam Christo attribuat (cf. Assemani B. O. tom. II. pag. 288 et 289), illa verba non scripsisse, sed ex suis bibliis Syr., in quibus legerentur, in sua scholia recepisse videtur. Tales enim inscriptiones in bibliis Syriacae non raro inveniuntur, cum ex ecclesiae veteris more psalmi saepissime sensu metaphorico de Jesu Christo explicarentur. cf. Polygl. Lond. et Bibl. Syr. ed. Lee et scholia Bar-Hebr. in Ps. XXII.

²⁾ ܠܟܐ est versio Syriaca LXX. interpretum, cf. Eichhorn Einleit. in's A. T. ed. IV. p. 184 seq. et Rhode Scholia Greg. Bar-Hebr. in psalmum V. et XVIII. p. 67 adn. 7.

³⁾ vocabulo ܠܟܐܘܢܐ Syriacus interpres Graecum εἰς τὸ τέλος, quod Hebraice לְמַצְפֵּי est, expressit. Operae autem pretium videtur de his versionibus accuratius disserere, praesertim quum recentiores interpretes falsa docuerint. Sunt enim, qui LXX. interpretes לְמַצְפֵּי pro לְמַצְפֵּי legisse existiment. cf. Koehler in Eichhorn's Repert. für bibl. und morgenländische Literatur pars VI. p. 13 et Schleusneri lexicon in LXX. et reliquos interpretes Graecos ac scriptores apocryphos s. v. τέλος. Sed quum cogitari vix possit LXX. interpretes

laribus ⁴⁾). Aquilas: victori pro torcularibus (gentoito) ⁵⁾

LVI. locis, ubi לְמִנְצָה invenitur, לְנָצַח pro לְמִנְצָה legisse, tum ex eo hanc sententiam falsam esse clare elucet, quod LXX. interpr. לְנָצַח εἰς τέλος nunquam εἰς τὸ τέλος, לְמִנְצָה autem εἰς τὸ τέλος nunquam εἰς τέλος verterunt. Huc accedit, quod ceteri quoque Graeci interpretes, Aquilas, Symmachus, Theodotion לְמִנְצָה sine dubio legerunt. Nam unus ex iis לְמִנְצָה voculâ νικοποιῶ vertens formam nostram pro participio Piëlis a נָצַח „vicit“ jure habuit. Neque secus alter, qui לְמִנְצָה semper in ἐπινίκιος, לְנָצַח autem in εἰς τέλος transtulit. Denique ne tertius quidem aliter sensit, quia pro לְמִנְצָה semper εἰς νίκος, pro לְנָצַח vero εἰς τέλος dedit. Itaque quum omnes veteres interpretes לְנָצַח et לְמִנְצָה distincta esse voluerint, sequitur, ut in לְמִנְצָה legendo consenserint, huic vero vocabulo proprium sensum tribuerint; quae res eo confirmatur, quod LXX. interpr. 2 Par. 2, 1. (Graec. 2, 2) et 34, 13^a) pluralem verbi מְנַצְּחִים, מְנַצְּחִים per ἐπιστάται „praefecti“ explicarunt. Quae significatio, quum illis non apta videretur, voci מְנַצְּחִים in psalmodum inscriptionibus ab iis non tributa est. Omnino persuasum habeo LXX. interpretes consonantes מְנַצְּחִים, מְנַצְּחִים aut מְנַצְּחִים pronuntiasse et pro nomine, in quo notio „τέλος“ insit, habuisse. Sensus vero, quem LXX. interpr. verbis εἰς τὸ τέλος tribuerunt, hic esse mihi videtur: „Quia pugna finita et victoria data

a) Hoc loco vox Hebraica מְנַצְּחִים in vulgaribus editionibus LXX. interpr. ex codd. Vat. et Alexandr. desumptis desideratur. Locus enim sic legitur: „καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποιοῦντων τὰ ἔργα“ (Hebr. וּמְנַצְּחִים לְכָל עֲשֵׂהוּ (מְלִאָכָה)). — In cod. autem Complut. locus sic versus est: καὶ ἐπιστάτων τῶν ποιοῦντων τὰ ἔργα. Hebraicum igitur vocabulum מְנַצְּחִים, ut Par. 2, 2, in hoc codice recte per ἐπιστάται translatus est, sed interpretatio vocis Hebr. לְנָצַח in cod. Complut. non invenitur. Facile vero locus codd. Vatic. Alexandr. Complut. inter se comparatis sanari potest. Nam pro praepositione ἐπὶ codd. Vat. et Alexandr. ἐπιστάτων, quod cod. Complut. praebet, legendum est, quoniam illud ἐπὶ ex ἐπιστάτων corruptum videtur, ita ut versio Graeca haec sit: καὶ ἐπιστάτων πάντων τῶν ποιοῦντων τὰ ἔργα, quae cum Hebr. textu prorsus consentit.

cantus Davidi. Id est (לְמַנְצַח habet sensum) finis rerum

est⁶⁶ aut latiore notione: „quia calamitates miseriaeque finitae sunt et successus evenit,“ scil. carmen contextum est. Jam apparebit hunc sensum, quem versioni LXX. interpretum tribuimus, etiam in verbis Aquilae, Symmachi, Theodotionis inesse.

In Aquilae versione νικησάων hic sensus videtur inesse: Deo, qui victoriam dedit, hoc carmen dedicatum est. Eodem fere modo jam Origenes νικησάων explicavit: „τοῦτον τὸν ψαλμὸν μετὰ τοῦ νικῆσαι τὸν πόλεμον ἀνατίθεισι τῷ νικησάων^a“.

Neque aliter Symmachi et Theodotionis interpretationes explicare possumus. ἐπιωκίως enim, scil. ῥῶδή idem est ac ψαλμὸς εἰς νίκης quem admodum Theodotion vertit, ut sensus sit: victoriā datā carmen compositum est. Aliam explicationem versionum Graecarum verbi לְמַנְצַח Antonius Agellius (comment. in psalm. Par. 1611, pag. 9) proposuit. Attamen quum apud LXX. interpretes εἰς τὸ τέλος et εἰς τέλος idem esse falso opinetur, sententia ejus rejicienda est. Ex interpretationibus versionis Aquilae νικησάων illa Fischeri in specim. clav. verss. p. 67, quae afferatur mihi digna esse videtur. Τὸν νικησάων scil. ἐν ψαλμοῖς dicit esse illum magistrum organorum, qui iis praeierit, qui organis canebant. Aquilam enim voci נְצַח dedisse significationem „facere, ut quis vincat“, „facere ut quis accurate aliquid et ordine faciat“; quamobrem לְמַנְצַח significare „magistro chori“. Sed fac, ut apud Aquilam vox νικησάων hanc notionem habeat, equidem non intelligo, quo modo cum hac interpretatione et illa Aquilae versio verbi לְמַנְצַח per voculam „εἰς νίκης“ et Symmachi ac Theodotionis vocis לְמַנְצַח translationes inter se conciliandae sint. Aliter autem res se habebit, si nostram explicationem probaveris. Omnes enim veteres versiones

^a) Pariter ac Aquilas auctor Thargum. ad Hab. 3, 19. לְמַנְצַח intellexit; explicavit enim voculam לְמַנְצַח per: לְדַרְלִיָּה נִצְחָנִין וּגְבוּרָן (ei [Deo] sunt victoriae et fortitudo); — neque multum ab ista interpretatione decedit Midrasch ad Ps. V, 1. ubi leguntur haec verba: לְמַנְצַח. לְמִי שֶׁהוּא נֹאֵה לְנֹצַח: לְמִי שֶׁנִּצְחוֹ נֹצַח נִצְחוֹ i. e. לְמַנְצַח denotat, ei (Deo), quem decet vincere, cujus victoria est sempiterna, scil. carmen compositum est. — Similiter denique Abrabanel ad Hab. 3, 19 לְמַנְצַח interpretatus est verbis שְׂכַל שִׁירוֹתַי לְמַנְצַח לְמִי שֶׁהוּא הָאֵל i. e. omnia mea carmina sunt victori vero, qui est Deus.

gestarum, quae acciderunt, et victoria, quam paravit

inter se bene congruunt, quin etiam Chaldaei circumscriptio voculae לְמִנְצָח per לְשִׁפְחָה „ad laudandum“ nostrae sententiae favet. Ceterum ex his versionibus cognoscitur tempore, quo illae compositae sunt, significationem rectam verbi לְמִנְצָח jam in oblivionem venisse.

Postquam de versionibus disputavimus, de vocula ipsa Hebraica לְמִנְצָח disserere libet. Auctoribus enim Rabbinis illud per vocem „praefecto“ scil. musicae vertitur. Quae significatio, per se recta, quonam modo intelligenda sit, quaeritur. Is, qui psalmos collegit, nonnullis verbum לְמִנְצָח inscripsit, ut eos canendos esse indicaret sive in cultu sive in alia re solenni. Quum adhuc fortasse cani sole- rent, efficere inscriptione voluit, ut etiam postea hoc institutum ma- neret. Cf. Delitzsch: Der Prophet Habakuk. Lips. 1843. p. 202. (Alii enim psalmi praelegebantur, alii canebantur, alii denique in cultu om- nino non adhibebantur.) Nam etsi vox לְמִנְצָח in fronte nonnullorum psalmorum reperitur, qui sine dubio in cultu usurpari non solebant cf. Ps. XLV., tamen nil obstat, quominus eum, qui in psalmis colligendis non paucos falso Davidi tribuit, verbum לְמִנְצָח nonnullis, quibus non debebat, per errorem inscripsisse contendamus. ^{a)}

Simili modo instrumenta et modulationes, quae commemorantur, explicanda sunt. Ille enim, qui psalmos collegit, organa in inscri- ptione commemorans priorem cantandi morem servatum esse voluit ^{b)}.

^{a)} Ewald, vocem לְמִנְצָח significare dicens, „dass ein solches Lied vom Tempelmusikmeister komme, also von ihm bereits musikalisch verar- beitet worden sei“ (Poët. BB. d. A. B. I, 171) Hebraeis quosdam sonorum notas sive signa adscribere videtur. Sed falso. Ut enim omnes modulationes, quae a populo canuntur, sic quoque Hebraicae ortae sunt, ut quispiam modos exco- gitaret, caneret aliosque recitando doceret. cf. Leipz. Musical. Zeitschr. II. Jahrg. p. 611 seq. VI. Jahrg. p. 349. — Ewaldii vero sententiae id praecipue repu- gnat, quod לְמִנְצָח in his psalmis legitur, quorum modulationes jam constitu- tae ac cognitae erant cf. Ps. XXII.

^{b)} Neque instrumenta commemorata cum vocula לְמִנְצָח, sed cum voca- bulo מְזִמֹּר conjungenda sunt, ita ut inscriptio sic intelligenda sit: Praefecto. Fidibus sociatis carmen Davidis aut: Praefecto. Secundum modulationem:

Deus Davidi. Scito vero verbum torcularia hoc loco

Nunc ad Syrum interpretem redeamus, qui *εἰς τὸ τέλος* per verbum **לְמַנְצֵחַ** exceptis psalmis V., VI., ubi **לְמַנְצֵחַ** legitur, vertit. Illum vero vocibus *εἰς τὸ τέλος* proprium sensum tribuisse ex eo cognosci potest, quod *εἰς τέλος* et *εἰς τὸ τέλος* disjunxit. Nam in psalmis a), ad quos inprimis respicimus, nullo loco *εἰς τέλος*, quod pro Hebr. voce **לְמַנְצֵחַ** quater decies invenitur, vocula **לְמַנְצֵחַ** sed **לְמַנְצֵחַ** redditum est, atque tantummodo Ps. 48, 9 per **לְמַנְצֵחַ**.

Sensum, quem Syrus interpres voci **לְמַנְצֵחַ** tribuit, Bar-Hebr. in universum recte eruisse mihi videtur. cf. schol. in Ps. VIII., I. „postquam res, inquit, finitae sunt“, scil. quae ante victoriam evenerunt.

*) Verbis **לְמַנְצֵחַ** Graeca *ὑπὲρ τῶν ληϊῶν* explicantur, cf. Ps. LXXX, 1. LXXXIII, 1, qua voce LXX. interpretes Hebr. **לְמַנְצֵחַ**, pro quo **לְמַנְצֵחַ** fortasse legerunt, indicatum voluerunt. Quod ad sensum

„cerva aurorae“ carmen Davidis. Cui quidem sententiae repugnant in inscriptionibus psalmorum accentus, quibus cum instrumentorum notionibus **לְמַנְצֵחַ** arcte jungitur. Atqui accentus interpreti non magni aestimandi sunt, nam Hab. 3, 19. **לְמַנְצֵחַ** a **לְמַנְצֵחַ** accentu distinguitur.

Alii interpretes accentus secuti et instrumenta cum voce **לְמַנְצֵחַ** conjungentes his verbis praefectum tantum musicae artis significari posse censent. Ubi instrumentum non commemoretur, suppleendam esse voculam **לְמַנְצֵחַ**. Sed quum varia instrumenta indicentur, varii praefecti musicae artis statuendi sunt, neque est, cur **לְמַנְצֵחַ** suppleendum sit. Nam quod **לְמַנְצֵחַ** saepius, quam alia instrumenta nuncupantur, inde explicandum est, quod fides, multo perfectiores et cantui aptiores et argumento psalmorum magis accommodatae, saepissime in cantu adhibitae sunt. Denique **לְמַנְצֵחַ** id, cui quis praefectus est, non particulis **לְ** et **לְ** (Ps. V.), sed **לְ** et **לְ** sibi jungit. cf. Delitzsch, Der Prophet Habakuk. p. 200–205. Quod ad verbi **לְמַנְצֵחַ** significationem attinet, e verborum nexu, quinam praefectus sit, cognoscitur. cf. tribuni notionem apud Livium: Rerum Roman. lib. IV. c. 8.

a) In aliis V. T. libris res se aliter habet; *εἰς τέλος* enim verbo **לְמַנְצֵחַ** nunquam explicatum est, sed **לְמַנְצֵחַ**, **לְמַנְצֵחַ** et aliis. Tantummodo Hab. 3, 13 *εἰς τέλος* (quod hoc loco interpretamentum in paucis tantum codd. Graecis scriptum voculae *ἕως τραχήλου* est), per vocabulum **לְמַנְצֵחַ** vertitur.

comprehendere omnes proventus vinearum segetumque atque partus animalium et volucrum et piscium, quae a Deo alimento dantur. David autem ⁶⁾ quum Abschalum vicisset, et Hierosolymam revertit; anteaquam in domum suam venit, intravit in aedem sacram ⁷⁾ atque obtulit sacrificia omnis generis et cecinit hunc hymnum.

Versiculi viginti.

verborum סַבְּ סַבְּ סַבְּ attinet, Bar-Hebraeum recte tradidisse arbitramur.

De notione Hebr. גַּתִּית interpretes inter se disceptant: ac mihi quidem גַּתִּית fides esse videtur, quae Gathae urbe melius quam aliis locis confecta nomen inde גַּתִּית „ex urbe Gath allata“ duxit. cf. Chald. paraphrasis ad h. l.

⁵⁾ Verbum גַּתִּית , Hebraeorum voc. גַּתִּית, idem esse ac סַבְּ סַבְּ , Graecorum $\lambda\eta\rho\omega\acute{\nu}$ versionem, facile intelligitur. Sed quum in Syr. versione apud Bugatum, quamquam Montefalconii lectio $\acute{\upsilon}\pi\epsilon\rho\ \tau\acute{\omega}\nu\ \lambda\eta\rho\omega\acute{\nu}$ Syriace סַבְּ סַבְּ סַבְּ scribenda est, tamen גַּתִּית pro סַבְּ סַבְּ inveniatur, quaeritur, quo modo haec res se habeat. Mea autem sententia haec est. Aquilas vel librarius aliquis voc. $\gamma\epsilon\nu\tau\omicron\iota\tau\omicron$, quod quatione in textum receptum sit nescio, margini apposuit. Bar-Hebraeum vero in suo codice Syriaco utrumque vocabulum legisse certum est. Librarius autem codicis, quem Bugati adhibuit, genuinam lectionem סַבְּ סַבְּ omisit et glossam marginalem גַּתִּית in textu exaravit. Pluralem quidem nonnullorum codd. גַּתִּית , si verba $\acute{\upsilon}\pi\epsilon\rho\ \tau\acute{\omega}\nu\ \lambda\eta\rho\omega\acute{\nu}$ consideraveris, probabis, sed singularem גַּתִּית praeferes, si ad Hebr. גַּתִּית respexeris.

⁶⁾ Verba sequentia sec. B. Hebr. rem, ad quam psalmus sit referendus, praebent. Noster enim interpres Davidem hoc carmen post victoriam de Absalome reportatam Hierosolymis cecinisse putat, quam sententiam falsam esse ex rebus Israëuitarum cognosci potest. cf. 2 Sam. 20, 1—3. Similiter Jacob Edessenus Ps. V. explicavit. cf. Rhode Scholia p. 49. Inter alias opiniones de nostro Ps. illam Hupfeldii (cf. Commentar zu den Pss. pag. 148) nihil certi de auctore et origine psalmi enarrari posse amplector.

2) Domine, Domine noster, quam gloriosum est nomen tuum. Graecus: Domine, domine noster, quam admirabile est nomen tuum⁸⁾. Hebraei⁹⁾ enim nomen gloriosum nominant 𐤏𐤓𐤁𐤀 (10), quod est 𐤏𐤓𐤁, neque

7) 𐤏𐤓𐤁 hic interpretandum est tabernaculum foederis. Sed nescio an in tempore iudicando Bar-Hebraeus erraverit templumque a Salomone aedificatum senserit.

8) Bugati offert 𐤏𐤓𐤁, Bar-Hebr. 𐤏𐤓𐤁. Nec pauca sunt exempla, ubi Bar-Hebr., quia res minoris momenti est, suffixum in versione LXX. interpr. Syriaca nomini annexum cum particula 𐤁 scribit. Saepius autem factum est, ut Bar-Hebr. suffixum, quod in versione Syriaca 𐤀𐤐𐤀 cum 𐤁 legitur, nomini adjungeret.

9) Quae sequuntur Bernsteinius V. C. jam edidit in: Syrische Studien i. d. Zeitschrift der deutschen morgenländischen Gesellschaft. IV. Band. p. 199 seq.

10) 𐤏𐤓𐤁. Quatuor codices 𐤏𐤓𐤁, codd. Vat. 170 et Berol. autem 𐤏𐤓𐤁 praebent. Quum et Bar-Bahlul. quoque 𐤏𐤓𐤁 legat et forma ex 𐤏𐤓𐤁, non autem ex verbo 𐤏𐤓𐤁 derivanda sit, formam 𐤏𐤓𐤁 recipiendam esse nobis persuasum est. Facile enim fieri potuit, ut librarius 𐤏 male scriptum temere 𐤏 legeret. Quod attinet ad vocalae 𐤏 notionem, scias idem esse ac Rabbiorum 𐤓𐤂𐤏𐤓𐤁, de quo multa Buxtorf in lexico Chald. Talm. Rabb. p. 2431 seq. disputavit. Praeterea Bar-Bahlul. in lexico s. v. 𐤏𐤓𐤁 de 𐤏𐤓𐤁 verba fecit haec:

𐤏𐤓𐤁 𐤀 𐤏𐤓𐤁 𐤀𐤐𐤀 (א). 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁
𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁
𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁
𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁
𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁
𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁 𐤏𐤓𐤁

a) Bar-Bahlul scribit 𐤏𐤓𐤁, 𐤏𐤓𐤁, 𐤏𐤓𐤁 cf. Bernstein: Syrische Studien in der Zeitschrift der deutschen morgenländ. Gesellschaft. Band IV. p. 200.

labiis suis id proferre audent, sed pro illo (יהוה = יהוה) לֵהוֹוֵה legunt, quod et ii auribus excipiunt, qui auscultant. Quod vero LXX. interpretes Hebraicam scriptionem (יהוה) reliquerant immutatam, Graeci in errorem inciderunt existimantes has duas literas (יה) esse Graecas easque dexteram versus legerunt. Ita nomen יהוה, quod aeternam

יהוה h. e. יהוה i. e. יהוה Jehovahae. Nomine distincto (singulari) a Mose in lege constitutum est ^{a)}, ut peculiaribus characteribus scriberetur, neve pronuntiarent linguis suis (labris) tanquam in honorem Dei nomen (nomen Jehovah). — Et si perveniunt ad hoc nomen distinctum i. e. secretum, non pronuntiant haec quatuor signa (יהוה) ore suo neque scribunt iis quidquam aliud praeter nomen Dei, sed legunt Adunai seu nomen dei loco Jehovahae. Nonnulli vero dicunt, Symmachum mutasse hoc nomen separatim et יהוה (dominus) et יהוה (dominus meus) posuisse loco ejus, quod legatur; scilicet ^{b)}: dicit יהוה Dominus ^{c)} (יהוה) Domino meo (יהוה): sede ad dexteram meam; hic vero (Symmachus): dicit ^{d)} Dominus (יהוה), Domino meo (יהוה): sede a dextera mea.

^{a)} Bar-Bahlul falso credidit a Mose sic in lege constitutum esse. Nullus est enim locus, quo accurate cognosci potest Mosem id sanxisse. Ceterum de tetragrammat. יהוה conferatur Gesenius Thesaurus linguae Hebr. et Chald. s. v. יהוה et H. Grätz in Frankel Monatsschrift für Geschichte und Wissenschaft des Judenthums, 1857, Febr., p. 56 adn. et Abrah. Geiger Urschrift und Uebersetzungen der Bibel, Vratislav. 1857, p. 261 seq.

^{b)} Sequentia verba sunt Hebraica (יהוה לְאֵלֵינוּ יְשֻׁב לְיָמֵינוּ) loci Ps. 110, 1. Syriacis literis exarata. Pro יהוה scripsit Bar-Bahlul יהוה; pro יהוה יהוה.

^{c)} יהוה autem verbo יהוה B.B. addidit, quia pro יהוה semper יהוה dicere solebant.

^{d)} Sequentia verba non apud Symmachum, sed in Syriaca versione LXX. interpretum leguntur. Symmachus enim aliter vertit: יהוה „expecta dexteram meam.“ cf. Bugatus Ps. 109, 1. Omnino vero non a Symmacho, sed jam a Samaritano interprete pro Jehova nomen aut dominus positi sunt, quod LXX. interpretes imitabantur.

essentiam significat, in *IIIII* mutatum est, quod nullum prorsus sensum habet. Jod (י) enim Hebraeorum est idem ac Jod (ι) Graecorum, atque He (ה) Hebraeorum formam Graeci Pi (Π) habet. Et propterea in exemplaribus Syriacis LXX. interpretum, ubicunque nomen לַחֲוִי (λίχιος = חֲוִי) (legitur), פּוּד supra illud exaratum est ¹¹⁾. 3) Et ¹²⁾ ex ore juvenum et puerorum — Graecus: infantium et lactentium — stabilivisti ¹³⁾ laudem tuam. Tau cum Petocho et Kuf cum Rebozo, neve Tau cum Rebozo neve Nun cum Petocho legas. Symmachus: disposui laudem tuam ¹⁴⁾. Aquilas: condidisti ¹⁵⁾ potentiam

¹¹⁾ De vocula *IIIII* fere eadem Bar-Hebraeus docuit in scholiis ad Exodum 3, 14. cf. Wisemann: Horae Syriacae pag. 25; nec non Hieronymus in epistola 136 ad Marcellam data nomen *IIIII* similiter explicavit.

¹²⁾ o deest in editionibus Bibliorum Syriacorum. Saepe o Bar-Hebraeus legit, non editiones; saepius autem apud Bar-Hebraeum o desideratur, ubi editiones praebent.

¹³⁾ Ut לַחֲוִי i. e. stabilivisti neque לַחֲוִי i. e. stabilita est scil. laus tua, legatur, recte monuit Bar-Hebraeus; LXX. enim interpretes offerunt κατηγήσω αἶνον. Reprobanda est forma לַחֲוִי, quae a Bugato recepta est; ille enim eam formam alteram personam modi Pealis esse voluit, quae quum a radice חֲוִי derivanda sit, לַחֲוִי scribenda est. Praeterea accedit, quod Peal hic locum habere nequit; nam nexus orationis vim sibi transitivam, quae tantum Paëlis est, poscit. Equidem persuasum habeo, duo puncta per se quidem recta, sed incuria alicujus a litera ל, a qua fortasse justo longius remota essent, ad literam ו tracta esse.

¹⁴⁾ Bugat. et codd. Bodl., Flor., Vatic. 282 rectius exhibent „disposuisti laudem“, quum Symmachus secundum Montefalconium συνεστήσω κράτος verterit. Illud vero, quod codd. Vat. 170 et Berol. praebent: „disposui laudem“ librarii tantum ejusdam erratum esse videtur, qui לַחֲוִי pro persona I. habuit. Praeterea hoc tantum loco

tuam. 5) Quis est homo, ut ejus recorderis. — cum Petocho Mim et Ezozo Nun. Nestoriana ¹⁶⁾: quid est, cum Secopho Mim et Petocho Nun, atque recte ¹⁷⁾, quod et Graecus, quid est (*τί*) dicit. Armeniacus ¹⁸⁾

Syr. interpres *κατάτος* Symmachi, quod aliis locis *ܡܡܘܠ* reddidit, voce *ܡܡܘܠܐ* tradidit, quod sensui bene respondet. Iste sensu non mutato suffixum secundae personae, quod apud Montefalconium non legitur, addidit.

¹⁵⁾ *ܡܡܘܠܐ* et *ܡܡܘܠܐ* Paël, denominativum nominis *ܡܡܘܠܐ*, de quo vide Bernstein: *Lexicon Syr. s. h. v.*, significat fundavit, condidit. *ܡܡܘܠܐ* h. l. et alias legitur in Syriaca *ܡܡܘܠܐ* versione.

¹⁶⁾ Nestor. i. e. Nestoriana versionis simpl. recensio. cf. *Assem. Bibl. Orient. tom. III. P. I. p. 304. Wisem. H. S. p. 140 sq. 208. Eichh. Einl. in's A. T. ed. IV. p. 149.*

¹⁷⁾ Non male Bar-Hebr. judicat formam *ܡܡܘܠܐ* in Syr. Nestor. exemplaribus scriptam rectiorem esse; Hebraicus enim textus *ܡܡܘܠܐ* „quid“ praebet. Nec vero lectionem *ܡܡܘܠܐ* a Syriaco interprete exortam esse censeo; quae enim causa est, cur Hebr. *ܡܡܘܠܐ* „quid“ verbo *ܡܡܘܠܐ* „quis“ auctor transtulerit? sed Syros textu Hebraico neglecto *ܡܡܘܠܐ*, ut *ܡܡܘܠܐ* sonaret, pronuntiasse puto.

Bar-Hebr. formam *ܡܡܘܠܐ* rectam eo habet, quia versio Syriaca *ܡܡܘܠܐ* offerit. Hoc vero noster saepe fecit, ut textus Syriacos versionis simplicis ex interpretatione *ܡܡܘܠܐ* Syriaca judicaret: neque mirum est, quum hanc versionem plurimi aestimet et multo meliorem habeat, quam versionem simplicem cf. *ܡܡܘܠܐ ܡܡܘܠܐ ܡܡܘܠܐ* (Liber magnus splendorum. Grammatica fusius explicata) Part. I. c. I. in *Assem. Bibl. Orient. tom. II. p. 279 seq.* et in Wichelhausi libro: *De N. T. versione Syriaca antiqua*, Halis 1850, p. 210. Hic quidem ex *Assem. Bibl. Orient. l. l.* surripuisse videtur.

¹⁸⁾ Armeniacus i. e. interpres Armeniacae versionis, de qua confer Rhode *Scholia* p. 74 adn. 29 et Bredenkamp in *Eichhorn's Allgemeiner Bibl. der bibl. Literatur. Bd. IV. p. 623 seq.* Dubitari non potest, quin ista versio, quamvis secundum LXX. interpretes et praecipue ex Alex. cod. facta (cf. *Ps. VIII, 5*, ubi Vatic. cod. *τί*, Alex. autem *τίς* praebet ac Armen. interpr. *τίς* quoque vertit), tamen cum Syr. vers.

vero Mim cum Petocho et Nun cum Ezozo dicit, ut nos, et sic quoque Aegyptius¹⁹⁾. Et filius hominis, ut eum respicias i. e. non ex tentatione²⁰⁾, sed ex cura secundum illud, quod provisum est Davidi²¹⁾. Graecus: aut filius hominis, ut eum visas. Hominem et filium hominis genus humanum, quod peccato periit²²⁾ et dispensatione

simpl. collata sit. cf. Ps. 5, 9. Ps. 16, 2 in Wisemanni libro: Horae Syr. p. 142; Rhode l. l., et schol. in Ps. 40, 2. Hoc enim Armen. versionis loco legitur ܕܡܝܢ, quod non ex Alex. interpretatione, sed ex Syr. tantum, ubi Armeniacus ܕܡܝܢ pro ܕܡܝܢ aut legit aut intellexit, explicari potest. Illi satis multi loci, qui nec cum Syriaca nec cum Alexandr. versione consentiunt, exstiterunt, quod aut interpres textum Graecum non recte accurateque vertit, aut tempora ususque multas lectiones mutaverunt.

¹⁹⁾ Aegyptius i. e. Copticae versionis interpres cf. Rhode l. l. Haec versio ex Alexandrina facta cum Syriaca collata est. Sunt autem loci, qui ab omnibus aliis interpretationibus discedentes cum Armeniaca tantum congruunt. Jam quum verisimile sit, ut Coptica versio ante Armeniacam orta sit cf. Münter in Eichh. Bibl. der bibl. Lit. Bd. IV. p. 1—30 et p. 385—427, interpres Armeniacus Copt. versione usus esse videtur.

²⁰⁾ Vox ܡܝܢ in significatione „tentatio, punitio“ Exod. 32, 34 invenitur.

²¹⁾ Noster indicare vult verbum ܡܝܢ hic non in malam sed in bonam partem esse accipiendum. Nam ܡܝܢ sicut Hebr. ַמַּקֵּד (de quo confer De Wette: Commentar zu den Psalmen, Ps. 8, 5 et Hupfeld ad h. l.) proprie significat: inspicere, invisere aliquem, quod et malo et bono animo facere potes. ܡܝܢ igitur denotat: et aliquem tentare, punire et providere, prospicere alicui, curare ut quis aliquid faciat, praecipere. Idem fere ac ܡܝܢ significat ܡܝܢ, praeterquam quod in bonam tantum partem adhibetur.

Atque in bonam partem ܡܝܢ accipiendum esse Bar-Hebraeus affirmat, quod se a deo non vexatum sed summis bonis beneficiisque ornatum esse Davidi tantum dicere licuerit.

divina et salutari domini nostri perfectum est ²²⁾), vocat.
 6) Paulo imminuisti eum quam angelos ²³⁾. Aquilas,
 Symmachus, Theodotion: quam deum. Hebraeus: quam
 elohim. Id est: qui ipse est filius et verbum patris eo,
 quod cum natura nostra vili et mortali se conjunxit,
 humilior quam angeli, qui immortales sunt, factus est.
 Sic enim divinus Paulus in epistola ad Hebraeos (c. 2, 7)
 interpretatus est. 7) Omnia posuisti sub (אלס) pedibus
 ejus. Nestor.: sub (לס). Graecus: omnia subjecisti sub
 pedibus ejus. 8) Oves (חנ) et tauros (חנ) hos omnes.
 Nun cum Secopho et Risch cum Rebozo. Graecus: oves
 (חנ) et tauros (חנ) hos omnes. 9) Et aves coeli.
 Nestor.: Qui in coelo. Graecus: Volucres coeli. Coelum
 enim hoc loco aërem vocat. Et pisces maris, qui trans-
 eunt per semitam marium; Lomad cum Secopho in
 numero singulari. Graecus: per semitas. Lomad cum
 Rebozo in plurali numero. 10) Domine, Domine noster,

²²⁾ Mihi videtur Bar-Hebraeus ad Adae lapsum respicere, propter
 quem genus humanum peccato corruptum morte aeterna affectum
 erat, et ad Jesu Christi redemptionem, qua homines in gratiam Dei
 et in aeternam salutem restituti sunt.

²³⁾ Omnes interpretes versionum veterum Hebraicum אלהים^{a)}
 angelos verterunt. Noster in interpretatione Hebr. 2, 7 secutus de
 Christo locum dictum intelligit, qui quum natura humana assumpta
 mortalis factus sit, minor fuerit, quam angeli immortales. cf. Assem.
 tom. II. p. 290.

a) Hebr. אלהים hic nihil aliud significat nisi Deum, ut sensus verborum
 sit: homo est fere idem ac Deus cf. Genes. 3, 22. Poëta enim sublime id
 significat, quod Genes. 1, 27 seq. oratione pedestri ac humili dictum est,
 hominem imaginem Dei esse.

quam gloriosum est nomen tuum. Eadem admiratione (scil. qua carmen auctor incepit) narrationem suam finit et laudans dupliciter Dominum appellat.

Ps. XL.

Psalmus quadragesimus, narrans de populo Babylo-
niae (Babylone versante), qui vexationes suas enarrat et
gratias agit, quod reditum ¹⁾ impetrarunt ²⁾. Graecus:
undequadragesimus. In finem victoriae (rei praeclare
gestae) psalmus Davidi. Aquilas: canticum victoriae
Davidi, i. e. postquam superavit et vicit (scil. David).
Versicc. XLV. 2) Sperans speravi in domino. Graecus:

---

¹⁾ ܠܘܕܝܐ reditus h. l. scil. ex exilio Babyl. cf. Kirschii Chrestoma-
thia Syr. ed. Bernstein p. 186 l. 15.

²⁾ Bar-Hebraeus psalmum tempore Babylonii exilii extremo post-
quam Judaei jam a Cyro libertatem in patriam redeundi impetrarint,
conceptum esse opinatur. Carmen vero dirimit in duas partes, qua-
rum priore Iudaeorum gratias ob libertatem acceptam actas contineri,
posteriore angustias miseriasque exilii describi censet. Haec tamen
sententia mihi rejicienda esse videtur, quum psalmus nihil praebeat,
quo vel auctor vel tempus vel causa carminis accuratius constitui
possit.

Argumentum psalmi hoc esse censeo: Poëta miseriis et periculis
afflictus liberationem a Deo petit. Priusquam vero preces fundat,
monet se in periculis et calamitatibus jam antea versatum Jehovah
fidem habuisse, ideoque servatum esse. Pergit se nunquam praeter-
misisse, quin Deo gratias ageret eumque animo grato et agendi
ratione legi consentanea coleret. Quapropter se nunc liberatione
dignum existimat et Jehovah postremo rogat, ut ipsum ab hostibus
et instanti calamitate defendat. cf. Ewald: Poëtische Bücher des A. B.
P. II. pag. 42 seq.

exspectans exspectavi dominum. Armeniacus: sustinens sustinui in domino scil. a voce **סָפַרְנִי** (patientia, tolerantia) ³⁾, et sic Aegyptius quoque: Quippe quum essem in afflictione. 3) Et ascendere me iussit ex fovea miseriae i. e. ex Babylone ⁴⁾ et ex luto corruptionis. Armen.: et ex coeno et ex luto. 4) Dedit in os meum laudem novam i. e. quae accommodata est facto novo, quod mihi fecit ⁵⁾. Ut videant ⁶⁾. Graecus: videbunt — multi scil. ex populis. Et laetentur ⁷⁾. Graecus: et timebunt. 5) Neque se vertit ad vanitatem ⁸⁾ i. e. ad idola. Neque ad ser-

³⁾ Syriaci Grammatici e nomine verba derivant, quum a nomine ceteras formas originem duxisse persuasum habeant.

⁴⁾ Raschi verba textus Hebraici **מִבּוֹר שְׂאוֹן** explicavit **מֵאֲסוּרִים** **שֶׁל מִצְרַיִם** e vinculis Aegypti.

⁵⁾ Sic Rosenmüller et De Wette explicarunt. Novum vero carmen praeter nostrum non exstat. Beneficiis enim poëtam ad carmen pangendum Deus impulit.

⁶⁾ Secundum Hebr. textum (**יִרְאוּ**) legendum esset: **וְיִסְּפוּ** pro **וְיִסְּפוּ**; sed sive hoc sive illud legitur, sensus idem est.

⁷⁾ **וְיִסְּפוּ** „et gaudebunt“ in vers. S. ⁷⁾ scriptum est; in Hebr. textu autem legis **וְיִרְאוּ** „et timebunt“. Quum Syriacus interpres alioquin Hebr. **יִרְאָה** „timuit“ verbo **וְיִסְּפוּ** transferat atque hic non sit, cur vocem **יִרְאָה** „timuit“ per **וְיִסְּפוּ** „gavisus est“ expresserit, non dubito, quin lectio genuina **וְיִסְּפוּ** sit, corrupta **וְיִרְאוּ**.

⁸⁾ Pro verbis: **וְיִסְּפוּ** et: **וְיִסְּפוּ** legis in Hebraico: **וְיִסְּפוּ** et **וְיִסְּפוּ** (i. e. neque vertit ad superbos et: declinantes ad mendacium). Versio Syriaca igitur non respondet verbis Hebraicis, quod idem excepta Chaldaica in ceteris omnibus occurrit. Id autem inde ortum esse puto, quod veteres interpretes verbis Hebr. **וְיִסְּפוּ** et **וְיִסְּפוּ** non recte intellectis non tam ad verba quam ad sensum — quem in universum bene assecuti sunt — hunc locum interpretati sunt.

monem fallacem ⁸⁾, scil. prophetarum mendacium. 6) Multa sunt ea, quod ad numerum attinet, scil. bona facta, quae nobis (fecit) ab Aegypto usque ad hoc tempus. 7) Sacrificia et oblationes ⁹⁾ noluisti scil., ut tibi offerrentur Babylone sed Hierosolymis. Aures autem perforasti mihi ¹⁰⁾. Aquilas: Osnaim i. e. aures fodisti mihi scil., ut obediens essem praeceptis tuis. Graecus: corpus vero parasti mihi ¹¹⁾. Personam enim Christi introducit,

⁹⁾ *כסל* est sacrificium eruentum (Hebr. *וְבַח*), *סמכטל* autem sacrificium incruentum (Hebr. *מִנְחָה*). Illud Syr. interpres pro Hebr. *וְבַח*, hoc vero pro Hebr. *מִנְחָה* plerumque scribit.

¹⁰⁾ Sic omnes fere interpretes Hebraica verba: *אָזְנַיִם פָּרִיתָ לִּי* usque ad hoc tempus verterunt. *פָּרָה* autem non est: perforavit (durchbohren), sed fodit, atque de fovea proprie dicitur. Metaphorice nostro in loco adhibetur de auribus, quas deus quasi fodit. Atque ut fovea foditur ad aliquid recipiendum, sic Deus aures hominum fodit h. e. hominibus aures aperit, ut voluntatem suam percipiant. Jam vero negari non potest, poetam voc. *אָזְנַיִם פָּרִיתָ לִּי* usum verbis *כָּרָה* proprium sensum hic exprimere voluisse, qui mihi esse videtur: tu, Jehova, effecisti, ut nunc intelligerem sacrificia tibi non placere. — In hac interpretatione imago, ex qua locutio nata est, tenetur. Similiter vero locutiones explicandae sunt: *כָּרָה רַעַה* Prov. 16, 27 et *כָּרָה בּוֹר* Job. 6, 27. 40, 30. Hebraeus enim ad foveam, quae a venatore excavatur, ut bestias capiat, respiciens *כָּרָה* de homine usurpat, qui alteri foveam quasi fodit, ut eum perdat, quamobrem loquendi formula idem valet atque insidias alicui parare.

¹¹⁾ LXX. interpretes verterunt: *σῶμα δὲ κατηστώσω μοι*. Quum vero omnes veteres interpretes, Vulgata, Syrus, Chaldaeus, Armenius, Aegyptius, Symmachus, Aquilas, Eusebius (*ὄτια*) aures explanaverint (cf. notam marginalem b, psalmi XXXIX. apud Bugatum p. 123 et supra notam critic. 13 Ps. XL.) neque sit, cur LXX. *אָזְנַיִם* verbo *σῶμα* transtulerint, Lambertum Bosium, qui rectam versionis *τῶν ο'* explicationem *ὄτια* in *σῶμα* corruptam esse affirmat, optime statuisse censemus. cf.

qui patrem alloquitur¹²⁾). Armen.: auditum vero firmasti in nobis. Hebraeus: osnaim, i. e. auditum¹³⁾ dicit. Et holocausta perfecta, quae pro peccatis¹⁴⁾ non postulasti, scil. propterea quod non idonea sunt ad expiationem. 8) Deinde dixi, ecce veni, scil. quum cognovero te obedientiam velle nec sacrificia, tum dixi: Ecce veni. Graecus: ecce veni, scil. secundum voluntatem tuam, quia in initio librorum¹⁵⁾ [scriptum est de me]¹⁶⁾. Aquil.: in vo-

Lambertus Bos.: ἡ παλαιὰ διαθήκη κατὰ τοὺς ἑβδομήμοντα, prolegomena in Ps. XXXIX. Quae corruptela, quamvis antiquissimis temporibus orta — (auctor enim epistolae ad Hebraeos jam ὁσῶμα legit cf. Hebr. 10, 5—7 et interpretes Arabicus et Aethiopicus *جَسَدٌ* et „caro“ verterunt,) — tamen non in omnes codd. invasit, quum nonnullis in codicibus apud Holmesium et Montefalconium *ὄτια* recte scriptum sit atque Armenius et Aegyptius interpretes *ὄτια* transtulerint. cf. de hoc loco Theoph. Plüschke: De psalterii Syriaci Mediolanensis a Cajet. Bugato editi peculiari indole. Bonnae 1835. p. 48.

¹²⁾ Noster interpretationem auctoris epistolae ad Hebr. secutus est, qui hisce verbis V. 7—11 psalmi nostri in ep. ad Hebr. 10, 5—7 Christum in mundum venientem patrem allocutum esse persuasum habet.

¹³⁾ Ex hac interpretatione elucet, Bar-Hebr. linguae Hebr. parum gnarum fuisse, nam *אָזְנַי* nunquam denotat auditum, sed aures,

¹⁴⁾ Pro verbis: *שָׂחָה מִלְּבָבָא לְהַשְׁכִּיחַ* in Hebraico legitur: *עֹלָהּ הַקָּטָן* holocausta et sacrificia piacularia. Hebr. enim vocem *עֹלָהּ* Syr. interpres saepe per: *מִלְּבָבָא* transvertit, et quidem propterea quod *עֹלָהּ* totum offerebatur et sacro igne prorsus consumebatur, illud sacrificium nominat perfectum. cf. Ezech. 43, 24. 27. 45, 23. 25. 15. 46, 12. 13. Jerem. 14, 12. Ps. 51, 18. 21. Verbum *הַקָּטָן* autem interdum oculis *שָׂחָה מִלְּבָבָא* explicat, saepius tamen circumscribit per *אַחֲרַיִם שָׂחָה* ad expianda peccata cf. Ezech. 43, 19. 45, 22. 25.

¹⁵⁾ In Hebraico legitur *בְּמִגְדַּל סֵפֶר* „in volumine libri“. Syrus vero interpres hisce verbis legem mosaicam primo loco Bibliorum positam significari ratus Hebraica verba non vertit sed circumscripit

lumine libri. Symm.: in tomo (codice) definitionis tuae. Interpretatio quinta: In quaternione libri i. e. in lege scriptum est de me. Graecus: de me, scil. me non privari terra promissionis, quoad ¹⁷⁾ obediens sum praeceptis tuis. 9) Exsequi voluntatem tuam, Deus, volui. Symm.: promptus fui ¹⁸⁾, i. e. voluntati tuae volui satisfacere non voluntati meae, quae me traxit ad calamitates perniciosas et lex tua medio in ventre meo, i. e. in corde meo. 10) Annuntiavi justitiam tuam in ecclesia magna, h. e. Hierosolymis; et labia mea non prohibui, scil. a laudatione tua. 13) Nam me circumdederunt — Risch cum Secopho — mala sine numero, scil. in captivitate, et validiora sunt, Graecus: et plura sunt quam capillus capitis mei, i. e. plura sunt quam illi (capilli) ¹⁹⁾. Cor meum

per ܠܗܘܐ ܕܠܗܘܐ cf. Bar-Hebr. explicatio vocabulorum ܠܗܘܐ ܕܠܗܘܐ vocalâ „lex.“

¹⁶⁾ cf. de verbis uncinis inclusis p. 12 adnot. crit. 16.
¹⁷⁾ ܕܘܢܐ quoad, significat h. l. „quam diu“. cf. ܕܘܢܐ et Chald. ܕܘܢܐ Ps. 35, 17. Job. 7, 17. Bar-Hebr. interpretatione sua respicit ad sententiam Judaeorum saepe prolatam, cf. Deut. 4, 40. 5, 33. 16, 32. 46. 47. 30, 15 seq., ipsos Palaestinam obtenturos esse, quam diu Dei legem exsequantur.

¹⁸⁾ ܠܗܘܐ ܕܠܗܘܐ , Ethpa. significat: promptus, paratus fui.

¹⁹⁾ Ut verba praecedentia interpretationis ܕܘܢܐ ܕܘܢܐ Syriacae in clara luce collocet, ܕܘܢܐ ܕܘܢܐ addit, „plura sunt (mala) quam illi (capilli)“. — ܕܘܢܐ vero, quod ܕܘܢܐ alibi scribi solet, est compendium, pro ܕܘܢܐ .

In hoc compendio suffixum ܕܘܢܐ ad nomen ܕܘܢܐ se refert. Ideo, quia ܕܘܢܐ vim collectivi nominis habet, pronomen, quod sequitur, a librario in plurali numero scriptum est, quamquam nomen ejus in singulari numero antecessit. Haec inconcinnitas non raro apud Syr. scriptores invenitur, cf. Hoffmanni Grammaticae Syr. libri III. Halae 1827 § 127. 5. adn. 2. — Saepissime autem fieri solet secundum leges

me dereliquit. i. e. (sum) sine mente²⁰⁾. 15) Erubescant et pudore suffundantur ii, qui me occidere student. Graecus: auferre (eripere) animum meum. Obstupescant in iteratione pudoris²¹⁾ sui (pudore iterato); (i. e.) iterum obstupescant Babylonii de liberatione scil. nostra et damnatione (clade) sua, quae a Persis. 18) Dominus meus meditatus est de me, scil. ut me liberaret. Nestoriani²²⁾ in commentariis suis non enarrative sed precativè²³⁾ sumunt illud **اَلْبَيْد**, quippe Tu, mi domine, meditare de me aliquid, quod mihi opem ferat. Sed non recte, quia Graecus: studiosus est mei, vertit — Iud cum Secopho — neque: studiosus esto mei — cum Chebozo²⁴⁾. Mi Deus, ne tardes. scil. ut me liberet.

Grammaticae Syr., ut si nomen collect. in singulari numero praemisum est, pronomen ejus in singul. numero sequatur. Quam quidem scripturam exhibet cod. Vat. (ܘܕܘܫ).

²⁰⁾ In verbis praecedentibus sensus non inest: sum mente carens, sed: sum sine vitae vigore. Tamen Bar-Hebr. proprie, non figurate dictum putavit interpretatus verba: „cor meum me dereliquit“ per: mente careo.

²¹⁾ In Hebraico scriptum est **עָלִי-עָקֵב**, quod hoc loco et Ps. 70, 4. Syr. interpres **ܘܕܘܫ** vertit. Atque hic rectam significationem vocis Hebr. nescivisse et sensum magis quam verba expressisse videtur, nam Ps. 119, 112 **עָקֵב** explicavit per **ܘܕܘܫ**.

²²⁾ **ܘܕܘܫ** sunt Nestoriani, quod ex suffixo pluralis numeri voci **ܘܕܘܫܐ** annexo concludi potest.

²³⁾ **ܘܕܘܫܐ** et **ܘܕܘܫܐ** sunt adjectiva fem. gen. a mascul. **ܘܕܘܫܐ** et **ܘܕܘܫܐ**. — Femin. gen. vero ad seq. voc. **ܘܕܘܫܐ** referendum est.

²⁴⁾ Bar-Hebr. dicit Nestorianos imperativum legisse (in Graeco textu est: **φροντισέ μου**); quum tamen Syr. versionis **ܘܕܘܫ** interpres non imperativum agnoscat, Nestorianam lectionem (**ܘܕܘܫ**) utique repudiandam esse.

Ps. XLI.

Psalmus unus et quadragesimus, dictus a Davide de Hiscia et quae gesta sunt apud eum ab amicis ejus fictis tempore morbi ejus ¹⁾. Graecus: psalmus quadragesimus. in finem, psalmus Davidi, i. e. (in finem denotat) postquam victoria ejus (Davidis) perfecta est. Versicc. XXVIII. 2) Beatus ille, qui intuetur pauperem. Graecus: qui cognoscit (Kenntniss nimmt) miserum et pauperem. Armen.: qui cogitat de paupere et misero i. e. qui non recusat ²⁾ sedationem ³⁾ egestatis ejus. 3) Et benefacit ei ⁴⁾ in terra i. e. ei ex bonis terrae dat. 4) Dominus fulciet eum — Semcat cum Petocho et Caf cum Rucoch, sicut **בְּרַחֵם** (benedicit ei). Graecus: adjuvabit eum super lectum dolorum ejus, ne scil. morbum suum sentiat. Et totum ejus cubile i. e. accubationem ejus con-

¹⁾ Bar-Hebr. in psalmo Davidem vaticinatum esse de Hiscia docet. Rem vero singularem, ad quam psalmus respiciat, nullam aliam esse nisi morbum Hisciae. Praeterea id poëtam animadvertisse, Hisciam, legatis a rege Merodach Baladano reconvalescenti sibi gratulatum missis, omnes suas opes ostendisse cf. 2 Reg. 20. Jes. c. 38 et 39. Ut de tali sententia cogitaret, V. 4 et 7 nostri psalmi Bar-Hebraeum induxerunt. Sed tantum abest, ut illi assentiamur, praesertim quum nihil in carmine huic sententiae faveat, ut ab Israëlita ignoto, qui morbo laboraverit, has preces de liberatione fundi censeamus.

²⁾ **נָסַח** Aph. **נָסַח** cum sequ. **וְ** denotat: neglexit, intermisit aliquid.

³⁾ **שָׁלוֹם** est: impletio, expletio, Befriedigung, Stillung.

⁴⁾ Hebr. textus praebet: **יֵאֲשֶׁר** „beatus reddetur“. Veteres autem omnes interpretes legerunt: **יֵאֲשֶׁר** „beatum eum reddet“ scil. Deus.

Van neve (cum Dolath) legas: „ut“ retribuam. 13) Et statuisti me coram te, scil. ne denuo in te peccem, 14) in aeternum, i. e. omne tempus vitae meae, a saeculo usque in saeculum. Scil. dignus (Deus) est, cui benedicatur et qui celebretur. Amen. Amen. Graecus: sit, sit.

Finitus est liber primus Davidis secundum Hebraeum.

Ps. L.

Psalmus quinquagesimus. Reprehendit Judaeos ob contemtionem eorum (scil. legis) ¹⁾. Graecus: undequingagesimus. psalmus Asaphi. Versicc. XLIX. 1) Deus Deorum ²⁾. Graecus: Deus Deorum, i. e. sanctorum, qui a Deo honorati sunt, secundum id, quod Mosi dictum est: (Exod. 7, 1). Deum quippe Pharaonis te dedi. Dominus locutus est atque vocavit terram, scil. ad audienda ea, quae ab ipso dicuntur. 2) E Sione coronam gloriosam i. e. coronam victoriae, Deus ostendit ³⁾, i. e. populo

¹⁾ Fere eundem sensum verba inscriptionis in Bibliis Polygl. praebent. Atqui non ea de causa, ut Israëlitae, quia legem contemnant, reprehendantur, psalmus scriptus est, sed, ut Deum sincero animo et factis huic consentaneis colendum esse cognoscant. cf. Ps. 40, 7. Psalmus post exilium conditus esse videtur.

²⁾ Secundum Hebraicum: אֱלֹהִים יְהוָה verti potest aut: Deus, Deus Jehova, aut: Deus Deorum, Jehova; illud tamen praeferendum videtur. Syr. interpres transtulit: אֱלֹהֵי אֱלֹהִים, Deus Deorum Dominus, quod B. H. explicavit: Deus sanctorum (sc. Judaeorum); quam interpretationem firmat loco Exod. 7, 1, ubi Moses אֱלֹהִים nominatur.

³⁾ Syriaca versio „e Zione coronam gloriosam Deus ostendit“, ab Hebraico: מִכְּבִלֵּי יִשְׂרָאֵל הוֹסִיעַ „e Zione perfectissima pulchritudine Deus illucescit“, mirum quantum differt. Quod eo factum est,

suo dedit. 3) Veniet Deus neque silebit, i. e. de vindicta malorum. Ignis ⁴⁾, scil. iudicii, devorabit ante eum, scil. Judaeos. 4) Advocabit coelum desuper, i. e. angelos, ut testes sint beneficiorum, quae ab ipso illis sunt effusa et terram, i. e. habitatores ejus ⁵⁾ ad iudicandum populum suum, i. e. iudices ⁶⁾. 5) Congregamini ad eum (ad Jehovam) — Coph cum Petocho et Nun quiescente — delecti ejus. Graecus: sancti ejus. i. e. vos Judaei, qui electi estis ex populis ⁷⁾, venite ad eum ad iudicium. Qui pepigistis foedus ejus super

quod Syr. interpres, formae Hifil רופיע ut conjugationi, quam dicunt, causativae vim transitivam subesse ratus eaque de causa verbo activo enuntiationis objectum quaerens, in verbis יפי מקלל id invenisse sibi visus est. Praeterea vocem מקלל vocabulo כדלל: corona, Syr. interpr. circumscrispsit. Quam significationem Michaëlis in supplem. p. 1282 sed non jure vocabulo מקלל addidit. — Ceteroquin B. Hebraei interpretationem: Deus victoriae coronam populo suo dedit, falsam esse facile perspicitur; nam Deus venit, ut doctrinam suam, se non sacrificiis sed integra vita et bonis factis colendum esse sanciat.

⁴⁾ אב sunt fulmina. Poëta enim theophaniam describit, ut quae omnino cum tonitru et fulminibus conjuncta erat. cf. Jud. 5, 4 seq. Deut. 33, 2. Ps. 68, 9.

⁵⁾ Eodem modo noster Jes. 1, 2 interpretatus est vocabula עמל וכל. Nec non De Wette hanc explicationem praebet, cf. Comment. über die Psalmen ad h. l. Mihi autem videtur poëtam hic coelum et terram personarum instar commemorare, ut quasi testes sint iudicii, quod Deus in populum suum commissurus sit.

⁶⁾ Bar-Hebr. sententia est: Non totum populum, sed iudices Israëlitarum tantum ad iudicium Deus vocat, quod munere suo male perfuncti sint.

⁷⁾ יבחרו hoc loco non significat Judaeos, quoad ex populis sunt electi (hanc sententiam De Wette ipse protulit cf. ad h. l.), sed electos tantum et pios Judaeos cf. Olshausen ad h. l.

sacrificiis⁸⁾, i. e. vos, qui ex omnibus foederibus, quae vobiscum pepigi in Horeb⁹⁾ monte, id, quod sacrificii est, tantum solvebatis atque illud: „ne moeheris, neve fureris, neve testimonium falso dicas“¹⁰⁾ et cetera rejiciebatis. 6) Ostendent coeli justitiam ejus (Dei), h. e. in sole et luna et stellis, qui legem, quam iis dedit, in motibus suis non mutant. 7) Et Israël testabor te. scil. coram coeli exercitibus judicabo te. 8) Non propter sacrificia tua reprehendam te, i. e. quod non sacrificas; et holocausta tua, quae scil. diebus Davidis et Salomonis obtulisti, coram me sunt omni tempore. i. e. mihi sunt nota. 9) Non sumam de domo tua tauros; Graecus: juveneos, i. e. quos primos illos accipiebam nec tuos¹¹⁾, propterea quod non recte incedis coram me¹²⁾; neque ex grege tuo hoedos. Graecus: hircos. 11) Cognosco

⁸⁾ Bar-Hebr. in hisce verbis inesse arbitratur opprobrium a Deo in Israëlitas fusum, quia sacrificiis foedera cum Jehova facta expleri opinentur. Mihi autem et in verbis Syriacis et in Hebraicis hic sensus inesse videtur: Colligite, inquit Deus, mihi eos, qui sacrificia pignora tantum foederis mei existiment, neque putent sacrificiis oblati foedus, quod cum Israëlitis pepigi, jam expleri, sed omnia, quae in lege praescripsi, exsequi velint.

⁹⁾ Horeb significat Sinai montis partem. Pro Sinai enim monte in Deuteronomio semper Horeb positum est. Itaque verba: „foedus, quod vobiscum in Horeb monte pepigi“ legislationem Sinaiticam, de qua v. Exod. c. 19. 20, designant.

¹⁰⁾ Haec verba Bar-Hebr. memoriter citavit. cf. Exod. 20, 13—16.

¹¹⁾ Bar-Hebr. carminis auctorem de sacrificiis, non ex animalibus primogenitis oblati verba facere opinatur, quum omnia primogenita per sese Dei sint (cf. Exod. 13, 2. Num. 8, 17) ideoque offerri debeant; Deum autem repudiare sacrificia ex Israëlitarum peculio desumpta.

¹²⁾ אֵלֶיךָ תִּמְיָם לַיְהוָה אֱלֹהֶיךָ. idem valet atque Hebraicum אֵלֶיךָ תִּמְיָם.

omnes volucres coeli i. e. aëris et rego illas neque opus est te illas mihi offerre. Et bestia campi mea est. Graecus: et pulchritudo campi ¹³⁾ mecum est (mihi). Aquilas: varietas regionis est mecum. Editio quinta: et onager campi mecum est. 12) Si esuriero, quod quidem fieri non potest, non dicam tibi; scil. ut me nutrias. Nam meus est orbis cum plenitudine sua ¹⁴⁾. Graecus: orbis terrarum habitatus et plenitudo ejus. 14) Sacrifica Deo gratiarum actionem. Graecus: sacrificium laudis. Armen.: offer oblationes benedictionis; scil. corde tuo et labiis tuis et desiste a mactatione bestiarum. 16) Peccatori; i. e. ille, qui legit sed non agit (legem), ¹⁵⁾ dicit Deus: Quid tibi cum libris ¹⁶⁾ praeceptorum meorum, i. e. (Quid) tibi prodest ¹⁷⁾ lectio (librorum legis) sine operibus, quod gestas foedus meum ore tuo? scil. dum re

¹³⁾ LXX interpretes Hebraica verba: **וְיִן שְׂרִי**: bestiae agri, circumscripserunt: *ὠραιότης ἀγροῦ*: pulchritudo agri. Aquilas: *παντοδαπὰ χώρας*: varietas regionis cf. Ps.80,14. Hos interpretes contextum secutos verba Hebr. expressisse, facile intelligitur.

¹⁴⁾ **סֵלָה**. In nominibus, quae duo Olaf, alterum radicale, alterum emphaticum in fine gerunt, si cum suffixis junguntur, prius Olaf radicale, Olaf emphatico rite abjecto, aliarum consonantium instar tractatur, dum sine ulla mutatione relinquatur, exempl. gr. **סֵלָה**: consolatio, cum suffixis **סֵלָה־**, **סֵלָה־**: inimicus, cum suff. **סֵלָה־**; **סֵלָה־** cf. Hoffmann: § 95. p. 267.

¹⁵⁾ **סֵלָה** recte explicavit interpres noster. Est enim ille, qui legem in ore quidem gerit, atqui contra legem agit, cf. De Wette et Olshausen ad h. l.

¹⁶⁾ In Hebraico: **לְסֵפֶר** „ut enarres“. Syrus autem legit: **לְסֵפֶר**.

¹⁷⁾ Secundum Vatic. cod., qui verba praebet **לְסֵפֶר** ἢ, vertendum est: nil prodest tibi lectio etc.

vera contrarium agis. 18) Si videbas furem, currebas cum eo; i. e. secutus es eum, et cum adultero partem tuam ponebas; i. e. muneribus ductus eum innocentem declarabas¹⁸⁾. 20) Sedebas et meditabar in fratrem tuum¹⁹⁾, i. e. in eum, qui ab Adamo (originem ducit), meditabar verba obrectationis; et filium matris tuae; i. e. Hevae, deridebas²⁰⁾ maledicens ei eumque contemnens. 21) Haec omnia fecisti, et tacui tibi; i. e. patientia usus sum in te;²¹⁾ (sc. ut) forte rectum contenderes²²⁾ et revertereris (poenitentiam ageres). Putasti, improbe²³⁾, me

¹⁸⁾ Dubito, num hic sensus in nostro loco inesse possit. Mihi quidem verba hoc denotare videntur: Tantum abest, ut adulteros contemnas, ut consuetudinem cum illis habeas et perversos eorum mores probes.

¹⁹⁾ לִמְסָךְ est proximus, alter (Mitmensch), ut Bar-Hebr. recte monet; sed לְאָחִי est frater germanus, non proximus. Poëta enim dicit: Non solum contra proximum tuum, sed etiam contra fratrem germanum tuum fraudulenter agis.

²⁰⁾ חָמַדְתִּי (Gallic. se moquer de quelqu'un) tantum in conjugatione Paëlis solet significare: irrisit, derisit, atque cum ב construitur. cf. Ps. 2, 4. Nehem. 2, 19. Syr. interpres verbum Hebraicum דַּפִּי ἀπ. λεγ. irrisionem denotare arbitratus, דַּפִּי - דַּפִּי (dat irrisionem), liberius vertit voce: derisit.

²¹⁾ לְאָחִי proprie: distuli super aliquem spiritum meum i. e. patientem me praestiti in aliquem. cf. Bernstein Lexic. Syr. s. v. לְאָחִי et Hebr. לְאָחִי Jes. 48, 9. Prov. 19, 11.

²²⁾ לְאָחִי denotat proprie: erectum stare, erectum incedere h. l. metaphorice: rectum contendere.

²³⁾ In Hebraico legitur $\text{דָּמִיתָ בְּמוֹתֵי אֶרְוִיָּה}$: existimasti, me esse tui similem. Syr. enim, ut alii interpretes, pro דָּמִיתָ , דָּמִיתָ legit, quod Ps. 5, 10. 52, 4. voce אָוֶן : iniquitas, explicavit. Quae quum significatio ei non apta videretur, pro abstracto אָוֶן concretum אָוֶן

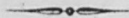
tibi similem esse; i. e. scelera tua mihi placere. Arguam vero te; scil. afficiendo caput supplicio;²⁴⁾ et disponam ea; scil. peccata tua coram te. Graecus: ante faciem tuam. 22) Ne forte frangat vos; scil. ipse Deus frangit vos ira sua, neque id accipies a benedictione sed a contritione²⁵⁾. 23) Qui sacrificat gratiarum actionem, is me glorificabit; i. e. neque ille, qui sacrificia tauri sacrificat (me glorificabit) et ibi²⁶⁾ ostendam ei viam salutis Dei nostri; i. e. si in eadem gratiarum actione sua adhuc permanebit, salus velox eum assequetur. Illud vero (illud verbum): **اللَّهُ** (Dei nostri) non a Deo ipso dictum est, sed (psalmista) ex suo animo addidit.

iniquus, posuit, id. quod ab aliis interpretibus quoque scriptum videmus.

²⁴⁾ **לְעַלְמָא** imposuit in caput alicujus sc. culpam, poenam cf. Bernstein Lex. Syr. s. v. **לְעַלְמָא**. Ceteroquin hanc interpretationem, quam Bar-Hebr. tradidit, Olshausen denuo protulit jam ab aliis interpretibus rejectam.

²⁵⁾ H. e. neque accipies benedictionem sed contritionem. Sensus vero est: Ille, qui perverse agit, eo, quod Deus dat, non ut sibi benedictioni et saluti sit fruatur, sed perditioni.

²⁶⁾ **לְעַלְמָא**. Syr. interpres legit **לְעַלְמָא**, quod in aliis Hebr. codd. reperitur, dum alii codd. habent: **לְעַלְמָא**. Utrum illud an hoc praefendum nescio, quum utrumque difficile sit intellectu.

tibi similes esse; i. e. sceleris tui mihi placere. Arguam
 vero te; scilicet afflicto capiti applicito; et disponam
 ea; scilicet peccata tua coram te. Graecus: autem faciem
 tuam. 23) Ne forte frangat vos; scilicet ipse Deus frangi
 vos non erit, neque id accipiet a benedictione sed a con-
 tritione. 24) Qui sacrificat gratiarum actionem, in me
 glorificabit; i. e. neque ille, qui sacrificia tantum sacrificia
 (me glorificabit) et ibi ostendam et vitam salutis Del
 noscitur; si et si in eadem gratiarum actione sua adhuc per-
 manebit, salus velox enim assequatur. Illud vero (illud
 verbum); *est* (Dei nostri) non a Deo ipso dictum est
 sed (psalmista) ex suo animo addidit.

iniquus, peccat, id est quod ab illis interpretibus quibus est
 videmus.

Beustein Lex. Syr. s. v. p. 200. Ceterum hanc interpretationem
 quam Bar-Heser tradidit, Olausen deus protulit, id est ab illis inter-
 pretibus rejectam.

25) Ille, neque accipiet benedictionem sed contritionem. Scimus
 vero esse: Hebraeus, qui est, quod Deus dat, non ut sibi
 benedictionem et salutem sit fructus, sed perditionem.

26) Syr. interpretatur legio. Quod in illis Hebr. eod. repe-
 ritur, dum illi eod. habent: *est*. Ursum illud an hoc praeterendum
 nescio, quia utrinque difficile est intellectu.

11. 81. 201. 2. 84. 23. 17. 17. 17. 17.

qui in eadem actione sua manere cupit, sicut in
 11. 81. 201. 2. 84. 23. 17. 17. 17. 17.

qui in eadem actione sua manere cupit, sicut in
 11. 81. 201. 2. 84. 23. 17. 17. 17. 17.

D

Lc 1772

ULB Halle
000 789 992

3/1

